

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, APRIL – BALANDŽIO 11, 2013 • Vol. CIV Nr. 43 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 04-10-2013

ŠIAME NUMERYJE:

Chirurgo darbo įrankis –
robotas – 12 psl.

Henrikui Žemeliui – 100.
– 14 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Jos vardas buvo didesnis už gyvenimą

*„Being powerful is like
being a lady. If you have to
tell people you are, you
aren't.”* Margaret Thatcher

Hilda Margaret Thatcher (1925 m. spalio 13 d. Grantham, Lincolnshire, Jungtinė Karalystė – 2013 m. balandžio 8 d.) – britų politinė veikėja, Kesteven baronienė. Margaret Thatcher buvo pirmoji Didžiosios Britanijos ministrė pirmininkė. Šias pareigas ji ėjo ilgiau nei kuris nors kitas Anglijos vyriausybės vadovas (1979–1990 m.). Thatcher jaunystėje studijavo chemiją, vėliau teisę, gavo leidimą dirbti advokate. 1959 m. ji tapo konservatorių atstove Bendruomenių rūmuose, 1964 m. – savo partijos spaudos atstove statybų ir žemės reikalams, buvo atsakinga už transportą, vėliau už švietimą. Konservatoriams laimėjus rinkimus, paskirta ekonomikos bei švietimo ministre. 1975 m. stojo vadovauti savo partijai. Liepsningomis, kapitalizmą ginančiomis kalbomis Margaret įgijo „Geležinės ledi“ pravardę. 1979 m., laimėjusi rinkimus, vykdė griežtą ekonominę monetarinę politiką. 1982 m. Didžiosios Britanijos ir Argentinos konflikto dėl Falkland salų (Falkland karo) metu, dėl ryžtingo elgesio jos populiarumas šalyje labai išaugo. 1987 m. politikė trečią kartą laimėjo rinkimus. Tačiau tolesnis išlaidų socialinėms reikmėms mažinimas, abejotinas komunalinis mokestis, nelanksti neigiama nuostata kitų Europos šalių atžvilgiu sumenkino Thatcher autoritetą. 1990 m. ji prarado partijos pirmininkės pareigas – ją pakeitė izdo kancleris John Major. 1992 m. Margaret Thatcher buvo suteiktas baronienės titulas.

Buvusi Didžiosios Britanijos premjerė Margaret Thatcher.

Popiežius priėmė Jungtinių Tautų vadovą

Vatikanas – Jungtinių Tautų (JT) generalinis sekretorius Ban Ki-moon po susitikimo su popiežiumi Pranciškumi balandžio 9 d. pavadino jį „dvasiniu pasaulio lyderiu“ ir pabrėžė, kad Vatikanas ir Jungtinės Tautos siekia tų pačių socialinio teisingumo tikslų. JT vadovas yra vienas pirmųjų pasaulio vadovų, kurį priėmė praėjusį mėnesį išrinktas.

Pranciškus ragina Romos Katalikų Bažnyčią būti arčiau paprastų žmonių ir padėti skurstantiems, taip pat megti ryšius su skirtingų religijų atstovais ir netikinčiais. „Mes kalbėjome apie būtinybę palaikyti socialinę teisingumą ir paspartinti darbą, norint įgyvendinti Tūkstantmečio plėtros tikslus“, – sakė Ban Ki-moon po susitikimo. Tarptautinė bendruomenė užsibrėžė iki 2015 metų pasiekti šiuos tikslus, tarp kurių yra: išnaikinti visą skurdą bei badą ir sumažinti vaikų mirtingumą.

JT vadovas taip pat komentavo popiežiaus sprendimą pasivadinti Šv. Pranciškaus Asyžiečio garbei. Pasak jo, tai „galinga žinia apie daugelį tikslų, kurie yra bendri ir Jungtinėms Tautoms“.

JT vadovas popiežiui Pranciškui padovanojo didžiulę knygą su Jungtinių Tautų chartijos tekstu šešiomis kal-

bomis. Savo ruožtu Šventasis Tėvas, kuris susitikime kalbėjo tik itališkai, svečiui padovanojo Romos mozaiką.

Ban Ki-moon pakvietė pontifiką apsilankyti Jungtinėse Tautose „anksčiausiu jam patogiu laiku“.

Pagal **Bernardinai.lt**

Sąžinė yra Dievo akis sieloje – Anonimas

Jos vardas buvo didesnis už gyvenimą

Pagarbos verta figūra – politikoje ir... ekrane

2011 metais apie Thatcher sukurtas filmas „Geležinė ledi“, kuriame pirmąją Didžiosios Britanijos ministrę pirmininkę vaidina Meryl Streep. Holivudo aktorė baronienę Margaret Thatcher priskyre prie pionierių ir gyrė kaip įkvepiančią moterį. Kalbėdama per BBC, Streep teigė: „Margaret Thatcher, sąmoningai ar ne, tapo pradininke ir pavyzdžiu moterims politikėms. Būtų sunku įsivaizduoti XX a. pabaigos istoriją be jos atliktų veiksmų Didžiojoje Britanijoje įtakos. Jos griežtos fiskalinės priemonės nuvedė iki klestėjimo. Jos tvirta, beveik emocinė, ištikimybė svarui sterlingui padėjo šaliai, kai kitos valiutos Europoje buvo nestabilios...“

„Man ji buvo pagarbos verta figūra dėl savo asmeninės stiprybės ir ištvermės, – tvirtino Holivudo aktorė. – Tai, ką ir kaip ji pasiekė, turint omenyje to laiko politinę britų sistemą, klasių pasiskirstymą ir lyčių fobiją, yra didžiulis pasiekimas. Ji tai padarė ne dėl to, kad buvo didžio žmogaus duktė ar svarbaus vyro našlė, bet kovodama tik savo jėgomis.“

Meryl Streep taip pat išaukštino Margaret Thatcher kaip pavyzdį visoms pasaulio moterims.

Kovojo su blogio imperija

„Ji yra viena iš ryškiausių Jungtinės Karalystės politikų. Jos nuopelnus drąsiai lyginu su Winston Churchill“, – kalbėjo buvęs LR prezidentas Valdas Adamkus, prisimindamas tą laikotarpį, kai „Geležinė ledi“ buvo Didžiosios Britanijos ministrė pirmininkė.

Valdas Adamkus nuo 1981 m. dirbo JAV Aplinkos apsaugos įstaigoje – tuo metu Jungtinėms Valstijoms vadovavo prezidentas Ronald Reagan. Būtent Reagan ir Thatcher *tandemui* tiek politologai, tiek ir Valdas Adamkus priskiria daugiausia nuopelną dėl Sovietų Sąjungos žlugimo ir Lietuvos bei kitų Rytų ir Vidurio Europos šalių išsilaisvinimo praėjusio amžiaus devintajame–dešimtajame dešimtmetyje. Prezidentas Adamkus pabrėžė, kad kaip bebūtų vertinami to laikotarpio Thatcher sprendimai vidaus politikoje, ji suvaidino itin svarbų vaidmenį, Šaltojo karo metu suvienijant dvi anglosaksų valstybes.

„Ji kovojo su blogio imperija“, – pastebėjo Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Prezidentas taip pat pripažino jos vaidmenį Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metu, dėl kurio vėliau jai buvo įteiktas Vytauto Didžiojo ordino Didysis kryžius.

Kai ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė lankė įvairias valstybes (tuo metu Lietuvos nepriklausomybė užsienio valstybių dar nebuvo pripažinta), reikėjo suderinti jos apsilankymą su Londonu. Ir, palyginti su kitomis valstybėmis, viena iš lengviausių ir greičiausių reakcijų buvo kaip tik

Prezidento Valdo Adamkaus ir Margaret Thatcher susitikimas 2008 metais.

Džojos Barysaitės (ELTA) nuotr.

iš Margaret Thatcher. Ji priėmė Lietuvos ministrę pirmininkę, aiškiai pasisakė už laisvą Lietuvos žmonių apsisprendimą eiti demokratinio keliu, žadėjo visą moralinę paramą kalbant su Sovietų Sąjungos vadovais. „Man įstrigo atmintin jos ankstyvas ir tvirtas pasisakymas už Lietuvos nepriklausomybę“, – sakė prezidentas Adamkus.

Jis taip pat prisiminė pokalbį su Margaret Thatcher, kai vėliau, jam jau einant prezidento pareigas, jai buvo teikiamas apdovanojimas. „Teko su ja bendrauti, ji domėjosi Lietuvos reikalais, perspektyvomis, santykiais su Rusija. Apie Lietuvą žinojo nemažai“, – teigė Adamkus.

Nereikia ieškoti kompromisų tarp gėrio ir blogio

Pranešimas apie Margaret Thatcher mirtį, mažai ką nustebo: 87 metų politikė jau seniai buvo pensininkė, sunkiai sirgo ir nebesirodė viešumoje. Tačiau jos vardas buvo, kaip sako anglai, didesnis už gyvenimą.

Nors kompromisų per savo gyvenimą ir karjerą Thatcher turėjo daug (niekas kitaip nebūtų galėjęs išsilaikyti Didžiosios Britanijos vadovo poste, ir dar taip ilgai, vienuolika metų – ilgiau, nei bet kas XX amžiuje), tačiau ji įsiminė amžininkams ne dėl kompromisų, o dėl tų akimirkų, kai ji rizikavo ir naudojo visus ginklus, kuriuos tik turėjo savo arsenale. Kaip teigia Anglijoje gyvenantis žurnalistas Andrius Užkalnis, Margaret Thatcher buvo geriausia vadovė tiems savo šalies gyventojams, kurie no-

rėjo kuo mažiau valstybės kišimosi ir kuo daugiau kapitalizmo – ji niekada nebuvo mėgstama kairiosios pakraipos politikų, profesinių sąjungų atstovų, menininkų ar daugelio intelektualų, ir per daug dėl to nesisieloję.

Ištisoms kartoms, kurios ją prisimins, ji bus simbolis to, kad kartais nereikia ieškoti kompromisų tarp gėrio ir blogio, o tiesiog eiti į kovą ir protingai kautis kiekviename mūšyje, kuri gali laimėti. Tų mūšių Margaret Thatcher gyvenime buvo labai daug. Ji buvo laiminga, stodama į kiekvieną iš jų, ir galbūt todėl dažniausiai nugalėdavo.

Buvusios britų ministrės pirmininkės Margaret Thatcher laidotuvės įvyks balandžio 17 dieną, trečiadienį – tai pranešė dabartinio vyriausybės vadovo David Cameron biuras. „Per vyriausybės koordinacinį susitikimą su Thatcher šeima ir Buckinghamo rūmais buvo sutarta, kad ledi Thatcher laidotuvių pamaldos įvyks balandžio 17 dieną Šv. Pauliaus katedroje“, – sakoma „Downing Street“ pranešime.

Nors tai ir nėra įprasta, laidotuvėse dalyvaus karalienė Elžbieta II ir jos vyras princas Philipas, pranešė Buckinghamo rūmai. Karalienė paprastai nedalyvauja ne karališko kraujo asmenų laidotuvėse ar laidotuvių pamaldose.

Margaret Thatcher, kuri mirė pirmadienį, būdama 87 metų, bus surengtos iškilmingos laidotuvės, kurios yra antras pagal rangą pagerbimas po valstybinių laidotuvių.

Pagal internetinius pranešimus parengė
R. M. L.

Margaret Thatcher buvusio JAV prezidento Ronald Reagan laidotuvėse 2004 metais.

Margaret Thatcher su buvusiu britų premjeru Gordon Brown.

EPA-ELTA nuotr.

TELKINIAI

Detroit, MI

Lietuvos Dukterų draugijos skyriaus metinis susirinkimas

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

„O tėviškėle, koks mielas kraštas,
Kurio netekome taip ūmai.
To neišsakys nė vienas raštas,
Tai išsakys mūsų darbai!”

Lietuvos Dukterų draugija įkurta 1959 m. Čikagoje. Ji buvo viena iš pirmųjų labdaros organizacijų. Lietuvos Dukterų draugijos steigėjas kapelionas kun. dr. F. Gureckas draugiją globojo ir jos veikla rūpinosi iki paskutinio savo atodūσιο. Kun. Gureckui mirus, 1977 m. vasario 4 d., draugijos veikla nesustojo, jo pradėtas artimo meilės darbas tęsiamas iki šių dienų. Netrukus draugijos pradėjo kurtis kituose JAV miestuose: jos padaliniai buvo įsteigti Rockford, Los Angeles, Seattle, Washington, St. Petersburg, Juno Beach, New York, Detroit bei kitur. Per Dukterų draugijos gyvavimo metus keitėsi pirmininkės, narės, aplinka, gyvenimas, tačiau nesikeitė Dukterų draugijos šūkis: „Pagalbos ranka vargstantiesiems”. Lietuvos Dukterų draugija į savo įstatus yra įrašiusi tris veiklos principus: paprastumas, garbingumas ir meilė.

Lietuvos Dukterų draugijos Detroit skyrius buvo įsteigtas 1975 m. Per šiuos 38-ius metus Lietuvos Dukterų draugijos pirmininkėmis buvo: Irena Alantienė, Danutė Jankienė, Vida Juškienė, Janina Mitkienė, Jūratė Pečiūrienė, Stasė Smalinskienė Ramunė Mikailienė, ir Kazė Viskantienė.

Sekmadienį, balandžio 7 d., Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos patalpose, Southfield, MI, buvo sušauktas metinis Detroit skyriaus Lietuvos Dukterų draugijos susirinkimas. Susirinkimą pradėjo ir jam vadovavo šios draugijos išdininkė ir laikina pirmininkė Ramunė Mikailienė.

Savo pranešime R. Mikailienė pasidžiaugė, kad į Dukterų draugiją įsirašė 20 naujų narių, iš jų – 12 „trečiabangių”. Tai geras ir gražus ženklas, malonu, kad jaunesnės moterys domisi šia organizacija. Šiuo metu Detroit skyriui priklauso 82 narės. „Šiais Tikėjimo metais, toliau tęskime savo kilniąjį darbą – padėti mūsų vargstantiems”, – paragino R. Mikailienė.

Dievo Apvaizdos parapijos klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas sukalbėjo invokaciją. Jis palinkėjo Dukterims daug drąsos, kilnumo ir gražių idėjų, vykdant savo veiklą. Dalia Navasaitienė prisiminė mirusius narius. Nuo Lietuvos Dukterų draugijos Detroit skyriaus įsteigimo 1975 m. daugiau nei 50 narių – mūsų darbščių bitelių – išskeliavo į amžinybę. D. Navasaitienė uždegė žvakutę mirusių narių prisiminimui. Jos buvo pagerbtos tylos minute.

Dalia Stonienė perskaitė praėjusio susirinkimo, kuris įvyko 2010 m. gegužės 23 d., protokolą. Jis buvo priimtas be pataisų ir sutiktas gausiais narių plojimais. Izabelė Korsakienė nušvietė praeitų metų veiklą. Ji paminėjo sėkmingą priešvėlykinį pyragų ir tortų pardavimą, atnešusį daugiau nei 1,000 dol. pelno. Draugija tęsė pagalbą prieš laiką gimusiems dvynukams iš Lietuvos, kurie dar kūdikiai buvo operuoti Amerikoje (jiems buvo nustatyta akių tinklainės atšoka). Dukterys jiems ir jų mamytei apmokėjo kelionę į Italiją ir akių gydytojų konsultaciją (gydytojas dvynukus operavo Amerikoje, bet konsultavo Italijoje). Pereitais metais nupirkome ir išsiuntėme į Lietuvą du kompiuterius su įgarsinimo ir Brailio programomis, kurie kainavo 5,000 dol. Dvynukai dabar lanko mokyklą, ir tai jiems labai reikalinga.

Padėjome ir šeimai, auginančiai leukemija sergančią dukrą. 500 dol. paaukojome „Cancer Foundation”, kuri padėjo surasti kaulų čiulpų donorą persodinimo operacijai jaunai lietuvei moteriai, sergančiai ūmine mieloleukemija. Prisidėjome

auka prie laidotuvių išlaidų, tragiškai žuvus moteriai ir padėjome jos jaunai dukrai – kelis mėnesius rėmėme ją, nes ji buvo sunkiai sužeista ir negalėjo dirbti.

Buvusiai pirmininkei Vidai Juškienei atsistatydinus iš pirmininkės pareigų, laikinai šias pareigas eina R. Mikailienė.

Vyko rinkimai. Naują Lietuvos Dukterų draugijos Detroit skyriaus valdybą sudaro: pirmininkė – Ramunė Mikailienė, vicepirmininkė – Susan Bubenelienė, sekretorė – Nijolė Zelwinder, išdininkė – Patt Kaunelis, narės – Rūta Baublys, Vilija Idzelis-Wloskinski, Regina Juškaitė-Švobienė, Izabelė Korsakienė ir Dalia Stonienė.

Buvo įdomu iš arčiau susipažinti su naujomis

Metiniame Lietuvos Dukterų draugijos susirinkime dalyvavo 32 narės. Buvo puikios suneštinės vaisės. Dukterys dar ilgai šnekučiavosi, pasakojo ir dalinosi mintimis apie sėkmingai praėjusį susirinkimą. Dirbkime ir gyvenkime pagal Lietuvos Dukterų draugijos šūkį: „Ištieskime pagalbos ranką mūsų vargstantiems čionai ir Lietuvoje.”

Berankis turnyrą Houston pradėjo sunkia pergale

Balandžio 9 d. Houston vykstančio Teniso profesionalų asociacijos (ATP) „World Tour 250” serijos turnyro „US Men’s Clay Court Championship”, kurio prizų fondą sudaro 455,800. JAV dolerių, vienetų varžybų pirmajame rate Ričardas Berankis susitiko su 96-ąja pasaulio rakete 25-erių metų Kanados atstovu Jesse Levine, kuris dar pernai atstovavo Jungtinėms Amerikos Valstijoms.

22-ejų metų lietuvis, kuris pasaulio turnyro lentelėje užima 78-ąją vietą, po sunkios kovos varžovą palaužė rezultatu 6:7, 7:5, 6:4. Varžybos truko dvi valandas ir 26 minutes.

Patekdamas į kitą etapą lietuvis užsitikrino 20 ATP taškų ir 7,880 JAV dolerių čekį.

Antrajame rate geriausias Lietuvos tenisininkas susitiks su 14-ąja pasaulio rakete, 35-erių m. vokiečiu Tommy Haasu, kuris 2002 metų gegužę pasaulio turnyro lentelėje buvo pakilęs į antrąją vietą.

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis,
automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų,
asmens turto perkraustymą 1-708-599-9680

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietos:

Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užėiga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Old Vilnius Café, 2601 75th St. Suite B, Darien, IL 60561 Tel: 630-324-6811
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalanka Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Kalinka, 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.:
708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų:
630-774-2136

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455

Teisininkui, esperantininkui, visuomenininkui Jonui Kutrai – 105

ANTANAS SEIBUTIS

Prieš 105 metus, 1908 metų balandžio 13-ąją, Biržų krašte, Šniurkiškių kaime ūkininkų Jurgio Kutros ir Elžbietos Pavilonytės-Kutrienės šeimoje gimė sūnus Jonas. Baigęs pradžios mokslus, įstojo į Biržų gimnaziją, kurią baigė 1926 m. Čia besimokydamas, išmoko esperanto kalbos ir įsijungė į esperantininkų judėjimą, tapo L. L. Zamenhofo sukurto kalbos propaguotoju.

Vėliau jis tęsė mokslus Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultete, jį baigė 1930 m. Universitete J. Kutka vadovavo „Varpo“ studentų draugijai, redagavo leidinį „Moksleivių Varpai“, per Kauno radiofoną esperanto kalba skaitė paskaitas apie Lietuvą. J. Kutra neblogai valdė plunksną, tad bendradarbiavo žurnaluose „Kultūra“, „Jaunimas“, laikraščiuose „Lietuvos žinios“, „Vilniaus balsas“. Jis aktyviai dalyvavo Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios veikloje, buvo Sinodų dalyvis, o 1936 m. buvo išrinktas kuratoriumi.

1930–1936 m. dirbo Lietuvos Užsienio reikalų ministerijoje – tarnavo konsulateose Karaliaučiuje (dabar Kaliningradas, Rusijoje) ir Dancige (dabar Gdanskas Lenkijoje). Čia pateko į tarptautinį skandalą – lenkų vadinamajame „Lenkų koridoriuje“ buvo suimtas, apkaltintas šnipinėjimu ir nuteistas dviem metams kalėti.

Grįžęs į Lietuvą, J. Kutra įsidarbino notaru Mazeikiuose. Susipažino su Antanina Vlasovaite ir sukūrė su ja šeimą. 1940–1941 m. jis dirbo Vilniaus apylinkės Teismo teisėju, vėliau tapo advokatu.

Vokiečių okupacijos laikais J. Kutra dirbo advokatu Vilniuje. Gerai mokėdamas keletą kalbų, jis gynė teismuose įvairių tautybių gyventojus. 1942 m. išspausdino „Vokiečių“ – lietuvių žodyną. 1944 m. artėjant tarybinei armijai, J. Kutra su žmona pasitraukė į Vokietiją, kur pokario metais kurį laiką vadovavo pabėgėlių stovyklai Hanau, mokė anglų kalbos, dirbo pabėgėliams talkinusiose organizacijose.

Persikėlęs į JAV, jis apsigyveno

Jonas Kutra JAV.

Čikagoje, aktyviai įsijungė į evangelikų reformatų parapijos veiklą, bendradarbiavo leidiniuose „Naujienos“, „Tėviškės žiburiai“, „Mūsų sparnai“. Kurį laiką dirbęs Amerikos lietuvių tarybos reikalų vedėju, vėliau vertėsi nekilnojamojo turto pardavimu ir draudimu.

J. Kutra aktyviai dalyvavo ir rėmė įvairias lietuviškas organizacijas – Lituanistikos institutą, Vasario 16-osios gimnaziją, Tautos Fondą, Lietuvių Amerikoje Susivienijimą ir kitas. Išėjęs į pensiją, apsigyveno Kalifornijoje, kur irgi aktyviai dalyvavo lietuviškoje ir evangelikų reformatų bažnyčios veikloje, tapo Lietuvių protestantų sąjungos pirmininku, dažnai dalyvaudavo Sinoduose Čikagoje.

Mirė aktyvus lietuviybės puoselėtojas, saugotojas Jonas Kutra Kalifornijoje 1992 metų lapkričio 10-ąją.

Biržų gimnazijos IV laidos abiturientai ir mokytojai prie evangelikų reformatų klebonijos „Meškauskynės“ po egzaminų 1926 m. birželio mėn. Jonas Kutra – ketvirtas iš kairės, su balta skrybėle.

„Draugą“ galite užsisakyti ir internetu:
www.draugas.org

Metinis Jaunimo centro narių susirinkimas

Po šv. Mišių Tėvų jėzuitų koplyčioje, š. m. kovo 17 d. Čiurlionio galerijoje vyko Jaunimo centro (JC) metinis narių susirinkimas. Jį pradėjusi JC tarybos pirmininkė Marytė Utz pakvietė tarybos narę Mildą Šatienę perskaityti kun. Antano Gražulio, SJ, paruoštą maldą. Tarybos pirmininkė perskaitė Lietuvos provincijolo Gintaro Vitkaus, SJ padėką ir perdavė linkėjimus plėsti veiklą, kuri užtikrintų centro tolimesnį gyvavimą. Tarybos sekretorius Rimas Rekašius perskaitė praėjusių metų JC metinio susirinkimo protokolą.

JC valdybos pirmininkė Neringa Aleksonienė padėkojo tarybai, valdybai, Moterų klubui, tarybos pirmininkei M. Utz, centro rėmėjams, centro prižiūrėtojams Vytui ir Redai Daubariams už pastangas išlaikyti centrą. Valdybos pirmininkė sakė, kad centre veikia šeštadieninė lituanistinė mokykla, turinti per 300 mokinių, o po pamokų į užsiėmimus renkasi skautai. JC patalpose archyvus kaupia Lituanistikos tyrimo ir studijų centras, Čiurlionio galerijoje rengiamos meno parodos. Centre repetuoja (be mokesčio) Lietuvių Opera, tautinių šokių grupė „Suktinis“, teatro sambūris „Žaltvykslė“.

55-rių metų centro pastatą reikia nuolat remontuoti ir atnaujinti. Tam išleidžiama nemažai pinigų. Džiugu, kad centro išlaidas sumažinti nusprendė Čikagos lituanistinės mokyklos vadovybė, kuri įrengs įgarsinimo aparatūrą didžiojoje salėje. Įėjus pro pagrindines duris visus pasitinka naujas centro logo, kurį sukūrė JC tarybos narys Vincas Lukas.

Pirmininkė pažymėjo, kad centro lėšų telkimo vakarienė bus rengiama, kaip ir anksčiau, gruodžio mėnesio pirmą sekmadienį.

Moterų klubo pirmininkė Irena Dirdienė pasidžiaugė, kad dauguma garbaus amžiaus klubo narių dar teberuošia įvairias vaises. Surinktos lėšos skiriamos centrui paremti.

Nauja JC valdybos išdininkė Asta Skripkauskaitė pateikė centro 2012 m. liepos 1 d. – 2013 m. kovo 15 d. finansinę ataskaitą. Joje atsispindi, kad daugiausia pelno gauta už salių ir patalpų mokyklai nuomą. Pelninga buvo ir centro vakarienė. Centrui taip pat aukoja rėmėjai. Daugiausia išlaidų sudaro: atlyginimai centro prižiūrėtojams, pastato draudimas, apšvietimas ir šildymas. To laikotarpio centro pelnas buvo 2,400 dol. (dar nebuvo gauta Lietuvių Fondo kasmetinė finansinė parama). Išdininkė pasiūlė ieškoti kitos draudimo įstaigos, nes dabartinė ženkliai pakėlė metinį draudimo mokestį.

Narių registracijai vadovavęs Kontrolės komisijos pirmininkas Antanas Valavičius pranešė, kad suskaičiavus narių turimus ir įgaliotus balsus bei dalyvaujančius narius, kvorumas yra. Komisijos pranešimą perskaitė Lilė Gelažis. Ji teigė, kad centro finansai tvarkomi reikiamai ir jokių pažeidimų nerasta.

Tarybos pirmininkė M. Utz padėkojo už paramą centro tarybai ir valdybai, valdybos pirmininkei N. Aleksonienei, ir Lietuvių Fondui. Ji sakė, kad didžiosios salės siena bus papuošta išeivijos dailininkų tapytais Lietuvos prezidentų portretais. Tarybos pirmininkė įteikė gėles buvusiai išdininkei Redai Blekienei ir naujai išdininkei Astai Skripkauskaitei. Dovanėlė buvo įteikta ir ilgamečiui Kontrolės komisijos pirmininkui A. Valavičiui, kuris pasitraukia iš savo pareigų.

Tarybos narys Albertas Kerelis vadovavo rinkimams į JC tarybą ir į Kontrolės komisiją. Į tarybą buvo išrinkti/perrinkti: pirmininkė M. Utz, R. Blekienė, I. Dirdienė, A. Kerelis, V. Lukas, V. Momkus, A. Budrytė-Nakienė, A. Paužuolis, D. Petersonaitė, R. Rekašius, M. Šatienė, Jurgis Vidžiūnas ir jėzuitų atstovas kun. A. Gražulis, SJ. Valdybos pirmininke buvo perrinkta N. Aleksonienė.

Kontrolės komisijoje dirbs Mindaugas Bielskus, L. Gelažis, Ramunė Papartis.

Susirinkimo pabaigoje kalbėjusi Lietuvių Operos (LO) valdybos pirmininkė Daiva Švabienė kvietė visus atvykti į naująją LO pastatymą – G. Donizetti operą „Meilės eliksyras“, kuris vyks š. m. balandžio 28 d. Morton High School, Cicero.

Milda Šatienė – Jaunimo centro tarybos narė.

Grupė Jaunimo centro tarybos ir valdybos ir Kontrolės komisijos narių (sėdi iš kairės): Neringa Aleksonienė, Antanas Paužuolis, Marija Utz, Rimas Rekašius. Stovi (iš kairės): Reda Blekienė, Mindaugas Bielskus, Albertas Kerelis, Lilė Gelažis, Irena Dirdienė, Milda Šatienė, Vincas Lukas ir Daiva Petersonaitė.

JC archyvo nuotr.

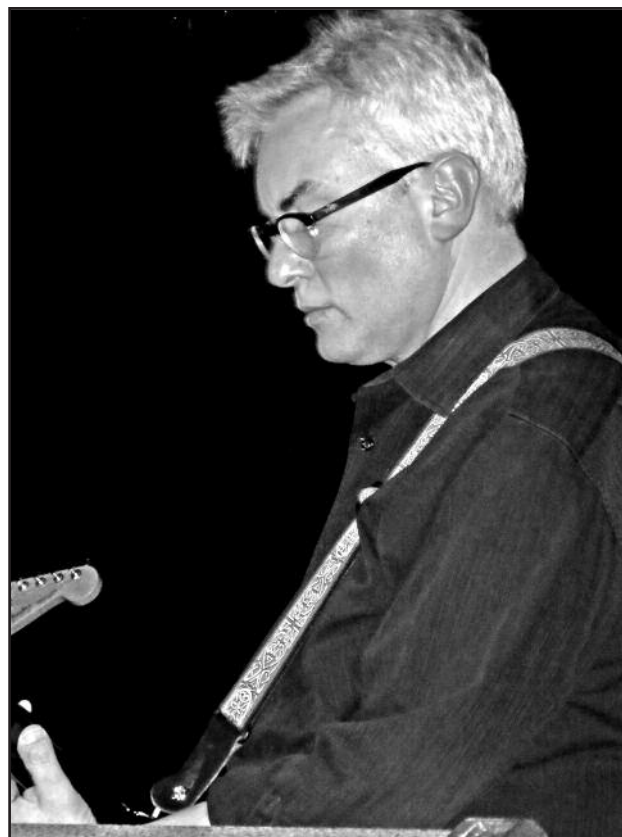
SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Jaunimas šoka.

Gailės ir Edžio Leipų nuotr.

„Jaunimo vakaro 2013“ vyriausias rengėjas s.v. Leonas Putrius.
Aušros Jasaitytės Petry nuotr.

„Jaunimo vakaras 2013“

V.S. AUŠRA JASAITYTĖ-PETRY

Skautai mėgsta muziką, mėgsta dainuoti. Nuvažiavę į skautišką vasaros stovyklą ar šiaip susirinkę, būtinai užtrauks kokią dainą. Vienam broliui, skautui vyčiui kilo mintis surengti ypatingą vakarą, pripildytą muzikos. Į jį susirinktų jaunimas nuo 13 metų iki..., kol žmogus dar jaučiasi jaunas. Tikslas – šiuo vakaru padėti skautiškam jaunimui telkti lėšas, kad jie galėtų dalyvauti ypatingose iškylose, stovyklose bei kituose skautiškuose renginiuose.

Ši mintis kilo s.v. v.s. fil. Donatui Ramanauskui. Jo svajonė išsipildė 2012 m., kai didelis būrys muzikos gerbėjų – skautų bei ateitininkų jaunimo – susirinko į Pasaulio lietuvių centro Lietuvių Fondo salę. Vakarą buvo toks šaunus, kad dalyviai apie šį išpūdingą vakarą dar ilgai tarpusavyje kalbėjo, džiaugėsi, kaip linksmi ir smagiai jis praėjo.

2012 m. rudenį Pasaulio lietuvių centre, Le-mont, skautų kambaryje vyko susirinkimas, kuriame s.v. Leonas Putrius vėl iškėlė klausimą: gal reikėtų suorganizuoti dar vieną Jaunimo vakarą? Brolis Leonas dalyvavo tame šimintiname „Jaunimo vakare 2012“. Po diskusijų nutarėme paklausti pirmojo rengėjo brolio Donato, ką jis galvoja? O taip pat pasiteirauti Čikagos lietuvių skautų tuntininkų, ar jie prisidėtų prie šio renginio.

Jau po kelių savačių salė buvo užsakyta, muzikinės grupės bei ansambliai pakviesti, skelbimai iškabinti, bilietai atspausdinti.

2013 m. vasario 23 d., šeštadienio popietė. Pasaulio lietuvių centre, Lietuvių Fondo salėje vyksta

įtemptas pasiruošimas nuostabiam muzikos vakarui. Jaunimo vakaro rengėjai, muzikantai stato aparatūrą, stumdo kėdes, puošia salę.

2013 m. Jaunimo vakaras prasidėjo šv. Mišiomis, Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje. Po šv. Mišių jaunimas rinkosi į Fondo salę.

Vakaro pranešėja vyr. sk. vsl. t.n. Diana Ramanauskaitė pasveikino visus susirinkusius bei padėjo už apsilankymą bei paramą lietuviškam skautiškam jaunimui.

Sesė Diana į sceną pakvietė pirmąjį ansamblį – „The Baden Howels“. Šią muzikinę grupę sudaro skautai ir skautė, kuriems Rako miškai tarsi antrieji namai. Jie atliko įvairių šių bei praėjusių laikų muziką, kurios žiūrovai atidžiai klausėsi. Gera muzika – gera kompanija!

Kita grupė – dvi seserys. Abi priklauso „Nerijos“ jūrų skaučių tuntui. Tai Austėja ir Daumantė Kaveckaitės, kurios džiugino klausytojus savo gražiais balsais ir švelniais gitaros garsais. Kad vakaro metu visą laiką skambėtų muzika, sesės Dianinos suburta grupė grojo net ir per pertrauką.

Toliau „Jaunimo vakarą 2013“ tęsė ansamblis, pasivadinęs „Beatrice Johnson“, kurie grojo įvairių dešimtmečių muziką – nuo 1950-ųjų iki šių dienų. Ši orkestrą sudarė dvi grupės, kurios susijungė specialiai šiam vakarui.

Po trumpos pertraukos scenoje pasirodė orkestras „Greg's Fender Benders“. Daug lietuvių šį ansamblį gerai pažįsta – jame groja Zigmas Mikužis ir s.j.b. Robertas Jokubauskas. Abu anksčiau grojo „Žaros“ ir „Neo-Lituanų“ orkestruose. Grupės vadovas Greg Bucciarelli yra didelis „Aušros vartų/Kernavės“ tunto rėmėjas. Ši muzika pradžiuo klausytojus, o Greg Bucciarelli ir vėl pa-

rodė savo dosnumą bei gerą širdį – jis pinigais parėmė „Aušros vartų/Kernavės“ tunto „Jūratės“ draugovę, kad jos sesės ir toliau galėtų tęsti savo lietuvišką, skautišką veiklą.

Prieš pasirodant kitai grupei, šio vakaro vyriausias rengėjas s.v. Leonas Putrius padėkojo visiems, prisidėjusiems prie šio vakaro. Talkininkų būrys didelis. Tai: Donatas Ramanauskas, Vilija Kielienė, Aušra ir Terry Petry, Nida Petronienė, Audrius Viktoras, Taiyda Chiapetta, Daina Čyvienė, Vaiva Rimeikaitė, Rasa Sutkutė, Renata Borucki, Juozas Kapačinskas, Diana Ramanauskaitė, Edis Saulis, Zigmas Mikužis, Dana Mikužienė, Robertas Jokubauskas, Greg Bucciarelli, Bobby Herrera, Elytė Reklaitytė, Audrius Aleksiūnas, Edis ir Gailė Leipai, Vytenis Lietuvninkas, Dalia Stropienė, Aras Galinaitis, Albertas Tuskenis, Vytenis Kirvelaitis, Vilius Dundzila, Andrius Lelis, Vidas Kulbys, Matas Lapkus ir kt.

Vakaro pabaigoje scenoje pasirodė visų laukiamas orkestras „Dead Freddie and Friends“. Šios grupės vadovas yra mūsų visų mylimas „Bro D“ – brolis Donatas Ramanauskas. Ši grupė, kurią sudaro skautai: Edis Saulis, Zigmas Mikužis, Regina Ramanauskaitė ir Teriukas (TJ) Petry, pasirodė jau antrą kartą.

„Dead Freddie and Friends“ grojo 1980-ųjų m. „punk“ stiliaus muziką. Užbaigdami programą jie atliko jaunimo labai mėgstamą dainą „Trys milijonai“.

„Jaunimo vakaras 2013“ praėjo sėkmingai. Šiame vakare dalyvavo daugiau nei 120 muzikos gerbėjų. Didelis aciū visiems, kurie atvyko. Taip pat didelis aciū salės rėmėjui, visiems grupių dalyviams bei Čikagos tuntų tuntininkams.

„Dead Freddie and Friends“ dainininkas ir vadovas br. Donatas Ramanauskas.

Dvi seserys dainininkės – Austėja ir Daumantė Kaveckaitės. G. ir E. Leipų nuotraukos

„DRAUGO“ LIETUVIUKAI

Redaktorė Laima Apanavičienė • El. paštas: laimaa@hotmail.com

Čikagos lituanistinėje mokykloje (ČLM) balandžio 6-oji buvo neeilinė diena – vyko, seniai jau tradicija tapusi, 21-oji Lietuviško žodžio šventė, skirta Lietuvos tarmėms.

2013-uosius Tarmių metais paskelbė LR Seimas, pritardamas Europos Sąjungos skatinimui išlaikyti vietines kalbas ir atsižvelgdamas į tai, kad gyvoji tarmių tradicija Lietuvoje sparčiai nyksta. Mokslininkai Lietuvoje išskiria dvi pagrindines tarmes – aukštaičių ir žemaičių, 15 patarmių ir beveik 100 šnektų. Įdomu tai, kad nors aukštaičiai ir žemaičiai gyvena ne taip jau toli vieni nuo kitų, tačiau yra ne vienas žodis, kuris vieniems ir kitiems turi atvirkštinę reikšmę. Pvz., žodis brėkšta žemaičiams reiškia „temsta“, o aukštaičiams – „aušta“. Aukštaitijoje ėda tik gyvuliai, o Žemaitijoje žmonės prie stalo buvo kviečiami ne valgyti, o ėsti. Tiesa, šiaandieniniai žemaičiai taip nebesako, matyt susigėdo kitų lietuvių išjuokiami. Nors iš tiesų žodis „ėsti“ nereiškia „bjauriai valgyti“, rusai po šiai dienai valgymui nusakyti vartoja žodį „есть“, panašus ir anglų „eat“.

Tą dieną mokykloje visi stengėmės kalbėti savo gimtosios vietos tarme (jeigu dar ją mokėjome). Net mokyklos visuotiniame tėvėlių susirinkime buvo prašoma kalbėti tarmiškai. Suprantama, ne taip lengva iš bendrinės kalbos pereiti į tarmišką, tačiau aišku viena: tarmiškai ištartas žodis yra šiltesnis ir jaukesnis nei pasakytas taisyklinga bendrine kalba.

Na, o viską vainikavo Jaunimo centro didžiojoje salėje surengtas ČLM mokinių ir mokytojų koncertas. „Atvertę“ ant scenos esančią „Tarmių knygą“, programos dalyviai tarmiškai skaitė eiles, prozas kūrinius, dainavo įvairių Lietuvos regionų dainas, šoko.

Programos pabaigoje ant scenos atsimti apdovanojimų lipo mokyklos Skaitymo ir Rašymo konkursų nugalėtojai. Visus mokslo metus mokiniai skaitė knygas, dalyvavo mokyklos Rašymo konkurse. Jau trečius metus Rašymo konkurso nugalėtojus apdovanoja Ritos ir Antano Rašymų fondas. Kaip juokauja Antanas, tokį fondą jo a. a. tėvelio atminimui įpareigojo įsteigti pavardė.

Gražaus sutapimo proga Čikagoje viešėjo Vilniaus universiteto Lituanistinių studijų katedros mokslininkės dr. Loreta Vilkienė ir Eglė Vaisėtaitė, vykdančios projektą „Emigrantų kalba“. Jos ne tik kalbino Čikagoje gyvenančius lietuvius, bet ir atvyko į ČLM vykusią šventę. Dr. L. Vilkienė Skaitymo konkurso nugalėtojams įteikė Pagyrimo raštus. Geriausiems mokyklos skaitovams, užėmusiems antrą ir trečią vietą, viešnia įteikė po nedidelę lietuviško šokolado dėžutę, o pirmą vietą laimėjusiam – dėžę lietuviškų saldinių.

Viešnios stebėjosi, kad mokykloje mokosi tiek daug mokinių, gėrėjosi, kad kartu su mokiniais programoje dalyvauja mokytojai, gyrė išradingus mokytojus.

Tyrimai rodo, kad daugeliui šiaandieninių žmonių, gyvenančių tiek mieste, tiek kaime, klausytis tarmiškai kalbančio žmogaus yra malonu. Kalbėjimas tarmiškai siejasi su nuoširdumu, neoficialumu, artimais santykiais, šiluma. Galbūt todėl, kad tarmės šiaandien dažniausiai vartojamos neoficialioje erdvėje. Daug mūsų mokinių vasaras leidžia Lietuvoje. Galbūt mokykloje vykusio Tarmių šventės paskatins juos, nuvažiavus į kaimą pas senelius, labiau susidomėti senelių krašte dar vartojamomis tarmėmis.

„Tarmių knygą“ vartant

Fotoreportažas iš Lietuviško žodžio šventės ČLM

LAIMA APANAČIENĖ

Antanas Rašymas su ČLM Rašymo konkurso I vietos laimėtojais.

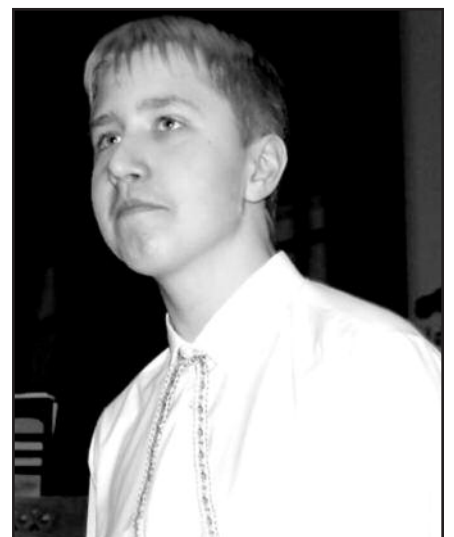
Dr. Loreta Vilkienė su geriausiais Čikagos lituanistinės mokyklos skaitytojais (iš kairės): Laura Nainytė, Michael Murray ir Martinu Petraičiu.

Čikagos lituanistinėje mokykloje pražydo „Tarmių gėlė“.

Lietuviško žodžio šventę vedė direktorės pavaduotoja Audronė Sidaugienė.

Vienas programos vedėjų, septintokas Tautvydas Polius.

ČLM mokytojų ir mokinių ansamblis.

Laimos Apanavičienės ir ČLM facebook.com nuotraukos

Spaudos apžvalga

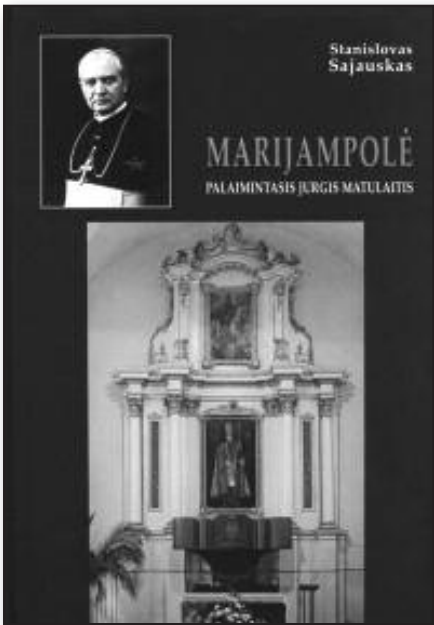
„Marijampolė. Palaimintasis Jurgis“

IRENA PETRAITIENĖ

Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacijos 25-mečio jubiliejus 2012-aisiais ypač iškilmingai švestas Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo mažojoje bazilikoje, jaunimo piligriminiu žygiu į Jo gimtąją Lūginę, pal. J. Matulaičio renginiais jo muziejuje, atidengiant paminklą Skardupiuose. Kraštiečiui prof. Stanislovui Sajauskui, rengiančiam Suvalkijos kraštotyros veikalų ciklą: „Marijampolė. Iš praeities į dabartį“ (2011), „Marijampolė. Partizaninis karas“ (2012), kilo mintis trečiąjį istorinių vaizdų albumą skirti pal. J. Matulaičio atminimui. Leidinyje pateikiamos įvairaus laikotarpio pal. J. Matulaičio ir jo aplinkos nuotraukos iš asmeninės S. Sajausko kolekcijos, Trakų istorijos muziejaus, kardinolo V. Sladkevičiaus memorialinio buto, Maironio lietuvių literatūros, palaimintojo J. Matulaičio muziejų, Lietuvos centrinio valstybinio archyvo.

Leidinyje pirmą kartą skelbiamas S. Sajausko identifikuotas pal. J. Matulaičio rankraštis. Kaip nustatė Marijonų provincijolas Lietuvoje kun. Andrius Šidlauskas, MIC, tai Marijonų vienuolyno Fribourg (Šveicarija) 1911–1912 m. generalinio vyriausiojo (kun. J. Matulaičio) rašytas marijonų naujokyno „Dienoraštis“ (Diarum), kurį iš lotynų kalbos išvertė VDU Katalikų teologijos fakulteto dėstytojas Stanislovas Poniškaitis.

Susipažinus su lotynišku „Dienoraščio“ tekstu, buvo nesuprantama, kodėl jis rašytas trečiuoju asmeniu, o jo pagrindinis „veikėjas“ Jurgis Matulaitis niekaip netituluojamas. Atrodė, kad taip pasielgta konspiracijos tikslais, nes naujokynas Fribourg buvo kuriamas carinės priespaudos laikais, kai vienuolių marijonų veiklą Lietuvoje buvo uždrausta, o kun. J.

Matulaitis 1909 m. marijonų įžadus priėmė slapta. Apie konspiraciją naujokyne liudija ir 1911 m. spalio 5 d. nutarimas, kad „kun. Matulevičiaus-Matulaičio kiti nevadintų Tėvu, o kreipęsi paprastai – įvardžiu, kad nebūtų atskleidžiamas viešumai neskirtas gyvenimas ir nebūtų rodomas mūsų tarpusavio santykis.“ Matyt, konspiracijos sumetimais pasitarimai ir svarstymai dėl vidaus gyvenimo ir santykių kongregacijoje dažnai vykdavo pasivaikščiojimo miške metu.

Šio „Dienoraščio“ paskelbimas padės užpildyti palaimintojo J. Matulaičio biografijos 1911–1912 m. spragą (žiūr. Matulaitis J. Užrašai.– Vilnius, 1990). Aiškėja kodėl jis 1911–1912 m. gyvendamas Fribourg nerašė asmeninio dienoraščio: jis rašė Marijonų naujokyno „Diarum“, kuris kartu buvo ir asmeninis dienoraštis.

Leidinio „Marijampolė. Palaimintasis Jurgis“ redaktorius – Justinas Sajauskas, konsultantas kun. Vytautas Brilius, MIC, rėmėjas – susivienijimas ALGA.

Bernardinai.lt

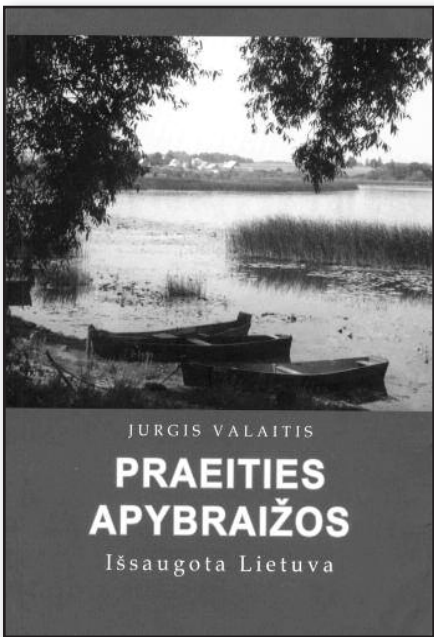
„Praeities apybraižos. Išsaugota Lietuva“

LAIMA APANAIVIČIENĖ

Ant mano darbo stalo Tautos fondo garbės pirmininko Jurgio Valaičio knyga „Praeities apybraižos. Išsaugota Lietuva“, kurią šiais – 2013 – metais išleido leidykla „Naujas lankas“, o spausdino spaustuvė „Morkūnas ir Ko“ Kaune. Knygą autorius skiria močiutės Marijos Valaitienės, mirusios tremtyje atminimui. Taip pat dėdei Justinui ir jo šeimai po 10 tremties metų grįžusiems į Lietuvą.

Tai knyga, kurią perskaitęs ne tik išgirsti Valaičių šeimos istoriją, bet dar kartą supranti, kiek žmonės, ne savo valia turėję palikti tėvynę, dirbo ir tebedirba vardan Lietuvos. „Surašiau tai, kas, mano nuomone, gali būti svarbu artimiesiems, giminėms ir visiems, besidomintiems išeivio gyvenimu“, – rašo Jurgis Valaitis knygos pradžioje.

Savo pasakojimą pradėjęs nuo senelio Pijaus Valavičiaus ir jo žmonos Marijos Kaukaitės, autorius pamažu supažindina skaitytoją su savo giminės istorija. Jurgio tėvas Jonas Valai-

tis, studijavęs matematiką Lenkijoje, po dvejų metų tęsė mokslą Petrogrado universitete, kur įgijo mokytojo diplomą. Jis buvo Marijampolės realinės gimnazijos steigėjas ir direktorius. Uždarius gimnaziją, Prano Mašioto pakviestas, dirbo Klaipėdos lietuvių

gimnazijoje. Klaipėdoje Valaičiai gyveno iki 1939-ųjų.

Mama Antanina Liutkutė Valaitienė – taip pat mokytoja (susipažino Valaičiai Liepojos gimnazijoje), o gimus vaikams – aktyvi Mažosios Lietuvos moterų draugijos narė.

Toliau skaitytojas supažindinamas su laiminga Jurgio Valaičio vaikyste, gimnazijos metais, studijomis universitete, aprašomi jaunystės nuotykių. Ir staiga – priverstinis pasitraukimas iš Lietuvos, gyvenimas JAV.

Kartu su Jurgiu ir Nijole Valaičiais skaitytojas galės pabuvoti Graikijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Anglijoje, Kinijoje, Taivanyje, Karibų salose, Lietuvoje. Ten, kur būta paties autoriaus ir jo žmonos.

Leidinyje ir apybraižos apie J. Valaičio veiklą VLIK'e, Akademiniame jaunimo sambūryje „Šviesa“, kituose lietuviškos veiklos baruose. Autorius „Įvadinėse mintyse“ prisipažįsta: „Lietuvai subrandintas lietuviybės grūdas nesunyk, nesumažėjo, o atvirkščiai – augo, kerojo. Niekada neišduota Tėvynė buvo ir liks gyvenimo šviesa ir laimė.“ Knygoje skaitytojas ras istorinių įžvalgų. J. Valaičiui visada rūpėjo ir rūpi mokinių ir jau-

nimo ugdymo reikalai, tad neatsitiktinai knygoje yra pasakojimas apie Vilniaus krašto šviesulį – jo rūpesčiu išaugintą Vilniaus rajono Lavoriškių vidurinę mokyklą.

Akademikas Zigmas Zinkevičius įžanginiame žodyje rašo: „Perskaitęs įžymaus lietuvių išeivio, priverstinio emigranto, inžinieriaus Jurgio Valaičio knygą, nudžiungi: išsaugoti netrumpoje gyvenimo kelionėje prisiminimai ne tik praturtins lietuvių memorialinę literatūrą, bet ir privers susimąstyti kiekvieną lietuvių dėl savo gyvenimo kelio ir darbų, kurių dėka mūsų tauta gyvybingesnė ir savotiškai stipresnė. Ir nekiltų noro palikti savo valstybę, ieškoti turtingesnių ir šiltesnių šalių.“

Trumpoje apžvalgoje neįmanoma papasakoti visko, ką skaitytojas ras šioje gausiai iliustruotoje knygoje. Tad mano pasiūlymas – perskaitykite ją. Laiške, atsiųstame redakcijai, autorius rašo, kad knyga bus išsiųsta į 400 Lietuvos gimnazijų ar mokyklų. Tad belieka tikėtis, kad ji Lietuvos mokiniams bus pavyzdžiu, kaip reikia mylėti savo tėvynę ir dirbti jos labui.

Jono Meko kūryba pristatoma Vienoje

Neseniai 90-ąjį gimtadienį atšventęs vienas žymiausių lietuvių kilmės filmų kūrėjų, kino kritikas, poetas, kuratorius ir filosofas Jonas Mekas atvyko į Vieną. Šia proga menininko bičiulio, kartu su juo New York steigusio Kino archyvų antologiją, Peter Kubelka įkurtas Austrijos filmų muziejus balandžio 5–29 dienomis parodys net 47 Jono Meko filmus. Šią didžiuliosios Austrijos dienraščiuose ir savaitraščiuose plačiai nušviestą ir siūlomą aplankyti retrospektyvą pradės Jono Meko susitikimai su kino mėgėjais, Austrijos kino kritikų paskaitos apie šio iškilaus menininko kūrybą. Ypatin-gas žiūrovų dėmesys sutelktas į balandžio 6 d. rodomą filmą „Reminiscences of Journey to Lithuania“, jam pasibaigus, šioje juostoje įamžintas P. Kubelka kalbino Joną Meką.

Balandžio 8 d. buvo galerijoje „Krinzinger Projekte“ dalyvo ir pats J. Mekas, čia buvo atidaryta jo kūrybos paroda „I lift my glass of wine to you, Vienna Friends“, joje buvo rodomi vaizdo darbai, fotografijos, menininko bičiulių portretai. Iki gegužės 5 d. trunkančioje parodoje lankytojai galės išvysti nemažai naujų, niekur nerodytų, specialiai šiam apsilankymui Vienoje sukurtų darbų. Parodos atidaryme lietuvių literatūros skleidėjas vokiečiakalbėse šalyse Cornelius Hellis pristatys J. Meko literatūrinę kūrybą.

Synema filmų ir medijų draugija išleido J. Meko kūrybos antologiją. Šiam leidiniui savo straipsnius ir esė apie J. Meką parengė meno ir kultūros pasaulyje gerai žinomi asmenys, tokie kaip Hans Ulrich Obrist, Peter Kubelka, Pip Chodorov ir kt. Literatūros kritikas Cornelius Hellis parengė straipsnį apie J. Meko literatūrinę kūrybą, jos poetiškumo atspindį kino mene.

2008 m. Austrijos federalinis prezidentas Heinz Fischer įteikė J. Mekui aukščiausią šios šalies mokslo ir meno sričių apdovanojimą ir pabrėžė jo įtakos svarbą daugeliui garsių Austrijos vaizduojamojo meno ir eksperimentinės kinematografijos kūrėjų. Įteikus šį apdovanojimą, J. Mekas tapo Austrijos meno komiteto nariu. Šiam komitetui priklauso grupė Austrijos ir kitų pasaulio šalių iškilių kultūros ir meno sričių atstovų, kurie turi didelės įtakos formuojant Austrijos kultūros politiką.

1955 m. įsteigto apdovanojimo laureatai ir Austrijos meno komiteto nariai yra pasaulinio garso asmenybės: dailininkas Georg Baselitz, filosofas ir rašytojas Peter Sloterdijk, architektė Zaha Hadid, vizualinių menų atstovė Valie Export, kompozitorius Krzysztof Eugeniusz Penderecki.

J. Meko retrospektyva, kurią organizuoja Austrijos filmų muziejus ir remia Lietuvos Kultūros ministerija, buvo rengiama bendradarbiaujant Lietuvos Respublikos ambasada Austrijoje, Vienos „Galerie Krinzinger“, Synema filmų ir medijų draugijai. Projektą kuruoja apie J. Meko kūrybą mokslinį darbą rašantis kinematografas Christoph Gnaedig.

Lina Kaiser
LR Kultūros atašė Austrijoje

Ruošia Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@hotmail.com

MŪSŲ STALUI

Su nuotaiką keliančiu aromatu

Pikantiškos krabų lazdelių ir greipfrutų salotos

Reikės: greipfruto, 5 krabų lazdelių, 2 šaukštų razinų, 4 šaukštų konservuotų kukurūzų, 6 šaukštų virtų ryžių, 3 šaukštų majonezo, trupučio kvapiųjų pipirų.

Krabų lazdeles ir greipfrutą supjaustykite kubeliais. Viską sudėkite į salotinę, pabarstykite pipirais ir užpilkite majonezu. Išmaišykite.

Krabų lazdelių salotos su mandarinais

Reikės: 5 mandarinų, 6 krabų lazdelių, 0,5 saliero šaknies, saujos lazdynų riešutų, 5 šaukštų majonezo, šaukštelio kario prieskonių, trupučio citrinos sulčių.

Krabų lazdeles ir nuvalytą saliero šaknį supjaustykite kubeliais, mandarinus išskirstykite skiltelėmis, riešutus stambiai sukapokite. Viską užpilkite majonezo, citrinų sulčių ir kario prieskoniais.

Citrinų sultyse marinuotos vištų krūtinėlės

Reikės: 2 vištų krūtinėlių (4 gabaliukai), trupučio aliejaus.

Marinatui: 2 citrinų sulčių, 2 šaukštelių rudo cukraus, čilės sėklų ir juodųjų pipirų, rozmarino (šviežių šakelių ar džiovintų), sutrintos česnako skiltelės.

Dubenėlyje išmaišykite marinatą, kol ištirps cukrus. Sudėkite vištų krūtinėles ir gerai išmaišykite. Nuolat pavartydami krūtinėles marinuokite apie 30 minučių. Tuomet nuvarvinkite ir iškepkite aliejuje. Keptas krūtinėles supjaustykite ir patiekite lėkštėje ant salotos lapo su paskrudinto batono gabalėliais, kriausėmis, graikiniais riešutais. Papuoškite citrinos griežinėliais ir paprika.

Vištienos salotos su mandarinais

Reikės: 2 rūkytų vištos šlaunelių, indelio konservuotų kukurūzų, indelio konservuotų ananasų, 4 mandarinų, saujos graikinių riešutų, 4 šaukštų majonezo ir dviejų šaukštų grietinės.

Vištieną atskirkite nuo kaulų ir supjaustykite juostelėmis, mandariną padalinkite skiltelėmis. Riešutus pakepkite ir susmulkinkite. Visus paruoštus produktus užpilkite grietinės ir majonezo mišiniu, išmaišykite, pagardinkite norimais prieskoniais. Skonį visados pagerina lašelis citrinų sulčių.

Vištienos gabalėliai su apelsiniais

Reikės: 2 vištos krūtinėlių, 2 apelsinų, 3 kiaušinių, 3 šaukštų majonezo, maltų juodųjų pipirų, druskos, aliejaus kepimui.

Išspauskite apelsinų sultis ir sumaišykite su majonezu, kiaušiniais, pipirais ir druska. Vištų krūtinėles supjaustykite nedideliais gabalėliais ir su-

dėkite į majonezo marinatą. Pamarinuokite vieną valandą. Po to iškepkite aliejuje. Pikantiškus vištienos gabalėlius su ryžiais patiekite papuoštus apelsinų skiltelėmis ir susmulkintais svogūnų laiškais.

Lietiniai su apelsinų padažu

Reikės: 9–10 lietinių blynų.

Padažui: lazdelės sviesto, 2–3 šaukštų miltų, apelsino nutarkuotos žievelės, 2 apelsinų sulčių, 0,5 puodelio cukraus, pakelio vanilinio cukraus, puodelio grietinės.

Papuošimui: puodelio grietinės, šaukšto cukraus, kelių apelsinų skiltelių.

Padažui keptuvėje pakepinkite sviestą su miltais. Maišydami po truputį supilkite apelsinų sultis, suberkite apelsino žievelę, cukrų ir vanilinį cukrų. Įmaišykite grietinėle. Kai padažas užvirs, nukaiskite. Pailgoje lėkštėje sudėkite sulankstytus lietinius, suplakite padažą ir papuoškite plakta pasaldinta grietinėle bei apelsino skiltelėmis.

Tortas „Citrinukas“

Reikės: svaro varškės, 2 puodelių grietinės, puodelio cukraus, 2 citrinų, ½ puodelio kokoso drožlių, 6 kiaušinių trynių, 5 šaukštų želatinos.

Trynius ir ½ puodelio cukraus išplakite iki pūrumo ir supilkite į pertrintą varškę. Grietinėle išplakite su likusiu cukrumi ir sudėkite į varškę. Kokoso drožles, vienos citrinos sultis ir 2 sutarkuotų citrinų žieveles įmaišykite į varškės masę. Nuolat maišydami supilkite ištirpintą želatiną. Šią masę supilkite į aliejumi pateptą formą ir pastatykite šaltai. Puoškite plaktos grietinės bokšteliais ir citrinų griežinėlių puselėmis.

Citrinų pyragas su kardamonu

Reikės: lazdelės sviesto, 1/3 puodelio cukraus, dviejų kiaušinių, poros šaukštų maltų migdolų, puodelio miltų, ½ šaukštelio kepimo miltelių, šaukštelio kardamono, citrinos sulčių ir žievelės, trupučio cukraus pudros.

Sirupui: puodelio vandens, šaukšto cukraus, ½ citrinos žievelės, citrinos sulčių, šaukštelio kardamono.

Kiaušinius išplakite su cukrumi ir sudėkite į minkštą sviestą. Gerai išsukite. Suberkite migdolos, kardamoną, supilkite citrinos sultis, įdėkite sutarkuotą citrinos žievelę bei su kepimo milteliais sumaišytus miltus. Viską gerai išmaišykite. Tešlą sudėkite į sviestu pateptą formą ir kepkite 375 F karštumo orkaitėje apie 30 minučių. Iškepusį pyragą keliose vietose subadykite mediniu pagaliuku ir apšlakstykite citrinų sultimis. Iš nurodytų produktų išvirkite sirupą. Kai sirupas atvės, juo sulauštykite pyragą. Patiekite su plakta grietinėle.

Citrininis pyragas su vynuogėmis

Tešlai reikės: lazdelės sviesto, šaukšto cukraus, dviejų kiaušinių, puodelio miltų, šaukštelio kepimo miltelių, vienos citrinos nutarkuotos žievelės.

Papuošimui: vienos citrinos, kekės vynuogių, pakelio citrinos žele, puodelio grietinės, puodelio supjaustytų migdolų.

Grietinės sluoksniui: 2 puodelių grietinės, vienos citrinos sulčių, 2 pakelių vanilinio cukraus, 2 šaukštų želatino, trupučio pieno.

Tešlai sviestą išsukite su cukrumi. Po vieną įmaišykite kiaušinius, nutarkuotą citrinos žievelę ir su kepimo milteliais sumaišytus miltus. Tešlą sukrėskite į sviestu pateptą žiedo formos kepimo formą ir kepkite 375 F karštumo orkaitėje apie 30 minučių. Pyragą atvėsinkite neišimdami iš kepimo formos. Grietinę išsukite su cukrumi ir citrinos sultimis. Po truputį įmaišykite piene išbrinkintą želatiną. Masę supilkite ant pyrago kepimo formoje. Palaikykite šaltai, kol sustings. Tada sudėliokite vynuogių puseles, citrinos skilteles ir užpilkite

stingstančią citrinų želę. Kai ji sustings, pyragą išimkite iš formos, jo šonus aptepkite grietine ir apibarstykite supjaustytais migdolais.

Kiaulienos kepsnys su citrinomis

Reikės: 2 sv kepsniui tinkamo kiaulienos gabalo, ryšelio rozmarino, 2 šaukštų aliejaus, puodelio sauso, bet kvapaus baltojo vyno, pusės puodelio smulkaus cukraus, 3–4 citrinų, vienos taurelės konjako, druskos, pipirų.

Orkaitę įkaitinkite iki 475 F. Mėsą apiberkite druska, pipirais, aštriu peilio smaigaliu įpjovę paplaušiu prismaigstykite rozmarinų.

Sudėkite į aliejumi išteptą skardą, apliekite vynu, apibarstykite rozmarinų lapeliais, porą trejetą kartų pavartykite po užpila. Pašovę orkaiten 15 minučių kepkite aukštoje temperatūroje, paskui sumažinkite karštį iki 330 F. Apliekite kepimo syvais ir kepkite dar 15 minučių.

Cukrų ištirpinkite 2 citrinų sultyse, supilkite konjaką, išmaišykite ir aptepkite kepsnį dalimi šio puikaus mišinio. Kartokite kas 5 minutes, o baigdami kepti (iš viso reikia kepti apie 50 minučių) apdėliokite kepsnį citrinų griežinėliais.

Šventiškas kalakutas su slyvomis

Reikės: apie 14 sv kalakuto, citrinos sulčių, 2 sv džiovintų slyvų, puodelio grietinės, 3–4 morkų, šaukšto druskos, poros šaukštų rudo cukraus, pusės šaukšto kmynų, 2 muškato riešutų, šaukštelio malto imbiero.

Kalakutą nuplaukite ir nusauskinkite. Vidų ištrinkite druska, kmynais ir pašlakstykite citrinų sultimis. Viršų pašlakstykite citrinų sultimis, ištrinkite gera saują rudo cukraus ir druska. Įtrintą kalakutą palaikykite parą šaltai. Kitą dieną kalakuto vidų iššluostykite ir, pridėję nuplautų džiovintų slyvų, užsiūkite. Kalakuto šlaunelių galus suriškite vieną su kitu.

Kalakutą (krūtinėlę ir viršų) dėkite į keptuvą ant supjaustytų morkų, aptarkuokite muškato riešutų, apibarstykite imbieru ir storai aptepkite grietine (ypač storai aptepkite krūtinėlę). Šlaunelių galus apvyniokite folija, o sparnelius užlenkite už nugaros. Į keptuvą įpilkite šiek tiek sultinio arba grietinės, atskiestos pusiau su vandeniu. Kepkite karštoje orkaitėje uždengtame keptuve. Palaistykite skysčiu, atsiradusiu kepant, arba patepkite sviestu. Kalakutą kepkite apie 2–2,5 valandos (tai priklauso nuo jo dydžio ir senumo). Jei šlaunys ties sąnariais lankstosi ir įdūrus pagurklį, kur storiausia mėsa, išteka skaidrus skystis, paukštis yra iškepes.

Prieš tiekdami į stalą šlaunelių galus apvyniokite baltomis popierinėmis servetėlėmis. Krūtinėlę aštriu peiliu supjaustykite įstrižais griežinėliais. Ant kiekvieno iš jų uždėliokite po keletą slyvų iš kalakuto. Kepimo metu susidariusį skystį perkoškite, paskaninkite ir naudokite kaip padažą.

LIETUVA IR PASAULIS

Seimas panaikino N. Venckienės teisinę neliečiamybę

Prie Seimo susirinko žmonės, palaikantys N. Venckienę.

M. Ambrazo nuotr.

Vilnius (BNS) – Seimas balandžio 9 d. patenkinio generalinio prokuroro Dariaus Valio prašymą patraukti „Drašos kelio“ partijos frakcijos seniūnę Neringą Venckienę baudžiamajon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jos laisvę. Už tokį sprendimą balsavo 80 parlamentarų, prieš buvo 23, 15 susilaikė. Kad parlamentaro neliečiamybė būtų panaikinta, už tai turi balsuoti ne mažiau kaip 71 Seimo narys. Pati N. Venckienė posėdyje nedalyvavo. Seimas, nors ir buvo priėmęs protokolinį nutarimą, įpareigojantį Generalinę prokuratūrą pateikti laikinajai Seimo komisijai visą Garliavos šturmo įrašą, jo negavo ir visų aplinkybių neišsiaiškino. Prokurorai, paprašę Seimo panaikinti parlamentarės teisinę neliečiamybę, atkišo Seimui iš visos video medžiagos iškirptą tik 12 sekundžių atkarpą. N. Venckienei prokurorai nori pateikti įtarimus

Saugumas – Lietuvos ir Norvegijos rūpestis

Vilnius/Oslas (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė su oficialiu vizitu viešėjo Norvegijoje. Lietuvos ir Norvegijos bendradarbiavimą ekonomikos ir energetikos srityse, Baltijos ir Šiaurės šalių santykių svarbą, NATO reikalus ji aptarė su Norvegijos ministru pirmininku Jens Stoltenberg. Prezidentė pabrėžė, jog Norvegija yra strateginė Lietuvos partnerė siekiant užsitikrinti energetinį saugumą. Gamtinių dujų ir elektros importas iš Norvegijos – rimta atsvara mažinant priklausomybę nuo vienintelio šaltinio. Lietuvos vadovė su Norvegijos premjeru kalbėjo apie galimybes importuoti norvegiškas gamtines dujas bei Norvegijos hidroelektrinės

pagal šešis Baudžiamojo kodekso straipsnius: kad ji prieš dvejus metus Panevėžio teismo patalpose viešai pažemino teisimą; nevykdė 2011 m. gruodį priimto Kėdainių teismo sprendimo skubiai perduoti mergaitę motinai Laimutei Stankūnaitei; praėjusių metų gegužę trukdė antstolei vykdyti teismo sprendimą ir kt.

Seimui rengiantis balsuoti dėl N. Venckienės teisinės neliečiamybės panaikinimo, netoli parlamento rūmų mingavo apie 300–400 jos rėmėjų, laikusių plakatus: „Ne truputį tiesos, o visa tiesa“, „Lietuva be teisingumo, Lietuva be ateities“. Per mingą perskaitytas kreipimasis į tarptautines žmogaus teisių organizacijas, kuriame prašoma atkreipti dėmesį, kad Lietuvoje negalima pasitikėti teisėsauga, nes šalyje ribojama žodžio laisvė, pažeidžiamos žmonių, ypač vaikų, teisės.

pagaminamą elektros energiją. Norvegija yra 5 didžiausia investuotoja Lietuvoje ir 11 pagal dydį mūsų eksporto rinka. Lietuvos ekonomikai sparčiai augant, didėja susidomėjimas investavimo galimybėmis mūsų šalyje. Lietuvoje jau veikia daugiau nei 200 norvegiškų įmonių ir Lietuvos bei Norvegijos prekybos rūmai. Norvegija pagal Europos ekonominės paramos programą Lietuvai per ketverius metus jau skyrė 42,18 mln. litų. Už šias lėšas įgyvendinami projektai sveikatos apsaugos, vaikų priežiūros, kultūros paveldo, pilietinės visuomenės stiprinimo, regioninės politikos plėtros, mokslinių tyrimų ir kitose srityse.

Tautinė mokykla tapo antrąja ambasada

Ryga (ELTA) – Norintys pakliūti į Rygos lietuvių vidurinę mokyklą laukia eilėje, latviai įrodinėja turintys lietuviškų šaknų, kad čia galėtų mokytis. Ši mokykla – viena moderniausių Latvijoje. Prieš 22 metus įkurtoje mokykloje iš pradžių mokėsi devyni vaikai, dabar – 390. Trečdalis jų – lietuviai arba lietuvių kilmės. Mokykloje kartu su Popamokinio ugdymo centru dirba 43 pedagogai, 10 iš jų – lietuviai. Jame veikia įvairiausi būreliai, todėl vaikams nereikia važiuoti į Rygos centrą. Jie yra užimti iki pat vakaro. Už tai mokėti nereikia. Moksleiviai dėvi uniformas. Visi baldai – Lietuvos valstybės dovana. Mo-

kykloje veikia muziejus, biblioteka, yra šiuolaikiškai įrengta erdvi sporto salė, konferencijų salė, poilsio kambariai, žiemos sodas, valgykla. Mokykla papuošta ne tik vaikų kūriniais, bet ir freskomis, vitražais. Lauke įrengta žaidimų aikštelė mažiesiems. Mokykla yra gavusi premiją už gražiausią teritorijos tvarkymą Rygoje. Mokykloje vaikai mokosi anglų, rusų, vokiečių kalbų. Nuo 1 iki 4 klasės lietuviškai dėstoma lietuvių kalba, technologijos ir muzika. Nuo 8 klasės prasideda Lietuvos istorija, geografija, etnokultūra. Šiemet nuo 6 klasės lietuviškai pradėtas dėstyti pilietinis ugdymas.

B. Obama ragino balsuoti dėl ginklų kontrolės įstatymo

Washington, DC (ELTA) – JAV prezidentas Barack Obama ragino parlamentarus balsuoti dėl ginklų

B. Obama.

EPA nuotr.

kontrolės įstatymo, kuris įstrigo Kongrese. Viešosios nuomonės apklausos rodo, kad dauguma amerikiečių pasisako už karinių ginklų draudimą ir kitas ginklų kontrolės priemones. Tačiau ginklų teisių grupės daro spaudimą politikams dėl šio įstatymo projekto. Savo kalboje Hartford, Connecticut, B. Obama sakė, kad diena, kurią išgyveno Newtown, buvo sunkiausia jo vadovavimo diena. Prezidentas ragino balsuoti dėl trijų ginklų kontrolės priemonių: draudimo išigyti naujas didelės talpos šaudmenų dėtuves, karinius pusiau automatinius ginklus ir privalomai tikrinti visų ginklų pirkėjus.

Iranas atidarė naują urano gamybos įmonę

Teheranas (BNS) – Iranas, kuriam yra paskelbtos tarptautinės sankcijos dėl prieštaringai vertinamos branduolinės programos, balandžio 9 d. atidarė naują urano gamybos įmonę ir pradėjo veiklą dviejose urano rūdos kasyklose. Abiejose kasyklose, esančiose prie Sagando miesto vidurio Irane, urano rūda ka-

sama 350 metrų gylyje. Jos yra už maždaug 120 kilometrų nuo naujosios įmonės Ardakano mieste Jazdo provincijoje, kurioje iš urano rūdos gaunama „geltonoji masė“ (yellowcake) – negrynas urano oksidas, nurodė valstybinė televizija. Geltonoji masė naudojama kaip žaliava tolesniuose urano gryninimo ir sodrinimo etapuose.

A. Merkel užtarė Rusijos nevyriausybininkus

Hanoveris (BNS) – Vokietijos kanclerė Angela Merkel pasiūlė suaktyvinti diskusiją dėl pilietinės visuomenės Rusijoje būklės. Politikė tai pareiškė atidarant Hanoverio pramonės mugę – kasmetinę parodą, skirtą industrijos naujovėms. Išskilmėse dalyvavo ir Rusijos prezidentas Vladimir Putin. A. Merkel pareiškė, kad nevyriausybinių organizacijų, nauji susivienijimai, visuomeninės organizacijos, skatinančios naujoves, taip pat

turi turėti savo galimybes Rusijoje. Kanclerės nuomone, plėtoti naujoves galima tik tada, kai šalyje yra aktyvi pilietinė visuomenė. Rusijoje nuo kovo vidurio buvo tikrinamos nevyriausybinių organizacijų. Pareigūnai apsilankė ir kai kurių tarptautinių organizacijų skyriuose. Kelionės į Vokietiją išvakarėse V. Putin interviu patikino, kad niekas nesiruošia uždrausti nekomercinių organizacijų veiklos Rusijoje.

Popiežių vadina pasaulio dvasiniu vadovu

Vatikanas (BNS) – Jungtinių Tautų (JT) generalinis sekretorius Ban Ki-Moon balandžio 9 d. popiežių Pranciškų pavadino dvasiniu pasaulio vadovu ir pabrėžė, kad Vatikanas ir Jungtinės Tautos siekia tų pačių socialinio teisingumo tikslų. Pranciškų ragina Romos Katalikų Bažnyčią būti arčiau paprastų žmonių ir padėti skurstantiems, taip pat megti ryšius su skirtingų religijų atstovais ir netikinčiais. Tarptautinė bendruomenė užsibrėžė iki 2015 metų pasiekti šiuos tikslus, tarp kurių yra: iš-

naikinti visišką skurdą bei badą ir sumažinti vaikų mirtingumą. Ban Ki-Moon sakė, kad popiežius Pranciškus yra taikos ir tikslo žmogus. Jis yra taip pat nebylių balsas.

Ban Ki-Moon pakvietė pontifiką apsilankyti Jungtinėse Tautose. JT vadovas popiežiui Pranciškui padovanavo didžiulę knygą su Jungtinių Tautų chartijos tekstu šešiomis kalbomis.

Savo ruožtu Šventasis Tėvas, kuris susitikime kalbėjo tik itališkai, svečiui padovanavo Romos mozaiką.

Prancūzija pradėjo išvesti karius iš Malio

Paryžius (BNS) – Prancūzija pradėjo išvesti savo karius iš Malio, kur jie kovoja su islamistais sukilėliais. Maždaug 100 iš 4,000 karių, kurie į Malį buvo nusiųsti sausio mėnesį, buvo išvesti į Kiprą. Iš Malio išvesti Prancūzijos kariai priklauso parašutinininkų daliniams.

Prancūzija karius į Malį nusiuntė, kai islamistai sukilėliai, užėmę Malio šiaurę, pagrasino užimti sostinę Bamaką. Malyje taip pat buvo išdėstytos Afrikos valstybių pajėgos. Per Prancūzijos vadovaujamą karinę operaciją iš islamistų buvo atkovoti Malio šiaurės miestai, bet dalis kovo-

tojų ir toliau slapstosi šiame regione. Liepos mėnesį Malyje vyks rinkimai ir Prancūzija tikisi iki to laiko išvesti pusę savo karių. Paryžius planuoja, kad iki metų pabaigos Malyje liks tik 1,000 Prancūzijos karių. Jungtinių Tautų (JT) generalinis sekretorius Ban Ki-Moon pasiūlė, kai Prancūzija sumažins savo karių Malyje skaičių, ten dislokuoti JT taikdarių pajėgas, kurias sudarytų 11,000 Afrikos valstybių karių. Jis taip pat siūlo sudaryti antras pajėgas, kurios kovotų su Malio islamistais. Šioms pajėgoms galėtų priklausyti ir Malyje likę Prancūzijos kariai.

VERSLO NAUJIENOS

Sveiko maisto tema taps viena svarbiausių

MARTYNAS NORBUTAS

Maisto švara ir jo natūralūs gaminimo būdai, bendros veiklos tarp gamintojų ir vartotojų būtinybė, tausojančio vartojimo temos taps vienomis svarbiausių kitą dešimtmetį – taip mano Socialinių investicijų valdymo centro organizuoto projekto „Maisto šaknys” dalyviai iš Danijos, Švedijos, Baltarusijos, Lietuvos bei Norvegijos.

Ekogyvenvietės, ekoūkiai Baltarusijoje pradėjo kurtis tik prieš kelis metus. Nors daugeliui gyventojų nelabai svarbu, kokią maistą jie valgo, susidomėjimas mažuose ūkiuose išaugintais, geros kokybės gaminiais didėja. Atrodo, kitame dešimtetyje tai taps viena svarbiausių temų. Lietuva čia turi daug galimybių – tereikia išnaudoti tai, kas yra dabar ir nesunaikinti visko stambinant ūkius, mąstant tik kaip užauginti daugiau – taip sakė projekte dalyvavusi Baltarusijos atstovė Zoya Pryshyvalka. Jai pritarė ir jaunimas iš Danijos bei Švedijos. Pasak jų, Lietuva gali būti patraukli, parodydama tai, ką kiti jau užmiršo. Kaip išsivirti uogienės, kaip renkamos ir konservuojamos kitos gėrybės – visa tai jau tapo retenybe daugeliui Europos šalių.

Penkias dienas diskutavęs, gaminęs maistą, aplankęs vietinius ūkininkus ir ekogyvenvietes jaunimas džiaugėsi Lietuvos pasiekimais maisto kokybės srityje ir sakė, jog Lietuva, remdama mažus ekologiškus ūkius, ekoturizmą, netolimoje ateityje galėtų pritraukti nemenkas investicijas. Martynas Norbutas sako, kad diskusijos rodo, jog daugelis europiečių jau dabar ieško vietų, kur galėtų atostogauti ne ant jūros kranto ar prie piramidžių, o kaime – paprastame, mediniame name. Jam nereikia, kad kažkas kitas gamintų maistą iš nežinia ko. Jis nori pats įkurti ugnį, kartu su ūkininku prisirinkti čia pat darže augančių gėrybių, matyti, kaip iš jų gaminamas maistas, ar net pačiam imtis jo ruošti. Tai – Lietuvos galimybė. Tačiau ar nenueisime kitu keliu, kuriant kaimo turizmo sodybas, kurios primena vilas? Kurlink Lietuva pasuks, priklauso ir nuo politikos. Danijos pavyzdys rodo, kad būtent valdžia daugiausiai deda pastangų sudaryti sąlygas, idant bendradarbiavimas tarp maisto augintojų ir vartotojų stiprėtų. Tokiu būdu norima remti mažus ūkius, kurie siekia pateikti kokybiškus gaminius. Vartotojai, paragavę ekologiškų daržovių, ir toliau jas uoliai perka iš tų, kuriais ima pasitikėti. Kaina čia nebėra tokia svarbi. Taip Danijoje užtikrinama abipusė nauda.

Andrius Šironas aiškina, jog Danijos pavyzdys rodo, kad tokia sistema atsipirka. Būtų puiku, jei Lietuvoje būtų bent kas nors daroma remiant ekologinius ūkius. Galbūt tuomet pajustumė tikrąją naudą – pagaliau, kad ir žmonių sveikatai.

Projekto dalyviai sutiko, kad siekiant, jog kuo daugiau žmonių sužinotų tikrąsias maisto kilmės šaknis ir būdus užtikrinti jo kokybę, būtina rengti šviečiamuosius projektus bei mokymus. Daugelis žmonių net norėdami keisti savo gyvenimą, atsisakyti švaistymo, rinktis kokybišką maistą ar net iširengti ekobūstą nežino, nuo ko pradėti, todėl panašius projektus ketinama organizuoti ir ateityje. Projektą „Maisto šaknys” („Roots of food”) finansuoja Šiaurės ministrų taryba.

JAV kosmetikos gamintoja ir prekiautoja „Avon Products”, įgyvendinanti išlaidų sumažinimo 400 mln. JAV dol. programą, planuoja panaikinti 400 darbo vietų. Įmonė, kuri pirmąją pasaulyje tiesioginių pardavimų srityje, taip pat planuoja pertvarkyti arba nutraukti veiklą kai kuriose rinkose, daugiausia Europoje, Artimuosiuose Rytuose ir Afrikoje, kurių rezultatai yra silpni. Be kita ko, „Avon” nutrauks veiklą Airijoje. Pernai „Avon” pranešė planuojanti panaikinti 1,500 darbo vietų ir pasitraukti iš Pietų Korėjos ir Vietnamo rinkų. Nuo metų pradžios „Avon” akcijų kursas pakilo 41 procentu.

JAV darbo departamentas balandžio 9 d. pateikė ataskaitą, kurioje nurodoma, kad vasarį darbdaviai samdė daugiau naujų darbuotojų. Tai teigiamas ženklas JAV darbo rinkoje. Anot Darbo departamento ataskaitos, užimtumo lygis per mėnesį pakilo 0,1 proc. iki 3,3 proc. Ataskaitoje taip pat nurodoma, kad laisvų darbo vietų skaičius, atmetus sezoninius svyravimus, nuo 3,6 mln. sausį išaugo iki 3,9 mln. vasarį.

Po metų pertraukos Brazilijos valdžia vėl leido Jungtinių Valstijų kompanijai „Chevron” išgauti naftą. Draudimas įsigaliojo po to, kai 2011 m. rudens Brazilijos teritoriniuose vandenyse išsiliejo nafta. JAV įmonei leista naudotis keturiais grėžiniais „Frade” naftos telkinyje bei dviem papildomais grėžiniais, jei tektų subalansuoti slėgį. Nafta iš vienos platformos išsiliejo 2011 m. lapkričio pradžioje, o 2012 m. kovą aptiktas dar vienas naftos išsiliejimas. Dėl pastarojo darbai buvo nutraukti, tačiau į Atlanto vandenyną išsiliejo 3,800 barelių naftos. Brazilijos vyriausybė ketina išieškoti iš „Chevron” už išsiliejusią naftą daugiau nei 20 mlrd. JAV dol. kompensaciją, nors ir pripažino, kad didelės žalos aplinkai nėra padaryta.

Belgijos piliečiai atsiima iš Liuksemburgo bankų nedeklaruotas lėšas, baimindamiesi mokestinio persekio-

jimo giminėje. Per pirmuosius šių metų mėnesius belgai atsiėmė iš Liuksemburgo bankų mažiausiai 180 mln. eurų, o per 2012 m. – 539 mln. eurų. Balandžio 7 d. Liuksemburgo valdžia, iki šiol pasisakanti už indėlių paslapties išsaugojimą, paskelbė apsvarstysianti visas įmanomas priemones, kaip padidinti bankų sektoriaus skaidrumą kovoje su mokesčių vengimu. Belgijos vyriausybė savo ruožtu patvirtino 2012 m. gruodį mokestinę amnestiją, kuri nukreipta prieš stambaus masto mokesčių vengėjus, pirmiausia, organizuotas grupes, siekiančias išvengti apmokestinimo. Jiems nustatyta bauda, kuri sudaro 35 proc. nuo atvirai pateikiamos nedeklaruotų lėšų sumos. Belgijos valdžia tikisi, kad dėl mokestinės amnestijos šiais metais pavyks pritraukti į šalies biudžetą apie 600 mln. eurų.

Prancūzijos vyriausybė pranešė, kad iki balandžio 15 d. siekiant skaidrumo bus paskelbtos ministrų turto deklaracijos. Socialistų vyriausybė taip pat žada siūlyti įstatymo projektą, pagal kurį turta deklaruoti turėtų parlamento nariai, būtų taikomos griežtesnės bausmės už finansinį sukčiavimą. Pagal esamą tvarką Prancūzijos ministrai privalo deklaruoti tik interesus konfliktus. Didesnio skaidrumo siekiama kilus skandalui, kai buvęs Prancūzijos biudžeto ministras Jerome Cahuzac buvo apkaltintas sukčiavimu. Jis praėjusią savaitę prisipažino Šveicarijos banko sąskaitoje slėpęs apie 600,000 eurų. Buvęs konservatorių ministras pirmininkas Francois Fillon savo turta jau paskelbė. Deklaracijoje teigiama, kad jis savo namą prieš 20 metų nusipirko už 440,000 eurų, o dabar jo vertė pakilo iki maždaug 650,000 eurų. Skelbiama, kad F. Fillon keliose banko sąskaitose turi mažiau nei 100,000 eurų santaupų. Praėjusią savaitę į skandalą pateko ir Prancūzijos prezidentas Francois Hollande, nes paaiškėjo, kad buvęs jo partijos išdininkas Jean-Jacques Augier asmeniškai investavo į dvi bendroves Kaimanų salose.

Parengta pagal BNS, ELTA, Alfa.lt

B. Obama parengė naują biudžeto mažinimo planą

Washington, DC (BNS) – JAV prezidentas B. Obama pareiškė, kad jo siūlomo biudžeto projekto, kuris bus pristatytas ateinančią savaitę, tikslas yra atgaivinti Amerikos viduriniąją klasę, taip pat imantis reformų pažaboti besiplečiantį biudžeto deficitą. B. Obama taip sakė savo savaitiniame kreipimesi per radiją ir internetą. Šie komentarai buvo išsakyti žiniasklaidai pranešus, jog savo pastabose dėl biudžeto B. Obama padarys esminių nuolaidų respublikonams, pasiūlydamas apkarpyti kai kurias socialines programas, tokias kaip socialinio draudimo pensijų programa ir sveikatos apsaugos programa pagyvenusiems žmonėms „Medicare”.

Pasak vieno aukšto JAV administracijos pareigūno, prezidento biudžeto juodraštyje bus pasiūlyta sumažinti deficitą 1,8 trln. dol. per ateinančius dešimt metų. Pareigūnas sakė, jog tai yra kompromisinis pasiūlymas apkarpyti federalines išlaidas, imtis taupymo priemonių socialinio draudimo programoje ir padidinti mokesčius turtingiesiems. Nors numatoma, kad šiais fiskaliniiais metais, kurie baigiasi rugsėjį, biudžeto deficitas sieks 5,5 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP), pagal B. Obama planą deficitas iki 2023 m. turėtų sumažėti iki 1,7 proc. BVP. Kartu su 2,5 trln. dol., kuriuos jau pavyko sutaupyti priemonėmis, dėl kurių buvo susitarta 2010 m., B. Obama biudžeto planas per 10 metų turėtų sumažinti deficitą iš viso 4,3 trln. dol. Tai yra kiek daugiau negu bendras tikslas, nustatytas plane dėl nacionalinės skolos plano, kuriam pritarė abi pagrindinės partijos.

ROMANTIŠKA NEROMANTIŠKA PROFESIJA

Dr. Gintaras Antanavičius.

Asmeninio archyvo nuotr.

Į kovą su nutukimu pasitelkiamas net robotas

RAMUNĖ LAPAS

Kaip apibūdinti chirurgą, kuris, pasitelkęs naujausius medicininės technologijos išradimus, atlieka sudėtingas operacijas – tiksliai ir su kuo mažesniu išikišimu į žmogaus organizmą? Daktaras, mokslininkas, aukštųjų technologijų specialistas? Atsakymas turbūt būtų – viskas iš karto. Toks yra Philadelphia „The Institute for Metabolic and Bariatric Surgery“ dirbantis **Gintaras Antanavičius**. Prie Abington Memorial Hospital įsikūrusi įstaiga profesinės tos srities chirurgų bendrijos ASMBS („American Society for Metabolic and Bariatric Surgery“) yra pripažinta kaip vienas geriausių nutukimo gydymo centrų Amerikoje. Ne kartą už puikiai atliekamas sudėtingas operacijas kolegų pripažinimo sulaukė ir nuo 2008 m. ten dirbantis mūsų tautietis.

Iššūkiai – gyvenimo dalis

Gintaras Antanavičius gimė 1970 m. Telšiuose. Mediciną studijavo Vilniaus universitete. Į Ameriką su žmona Kristina, taip pat medike, bei sūneliu Tadu atvyko 1997-aisiais, išlošę žalią kortą. Pirmieji metai buvo sunkūs. Jauna šeima kiek lengviau atsikvėpė, kai Gintaras, išlaikęs egzaminus, gavo rezidentūrą The Western Pennsylvania Hospital Pittsburgh. Pasirinkęs chirurgiją, jis pateko į technologinių naujovių sūkurį. Tuomet, apie 2000 metus, Amerikoje suklestėjo laparoskopinė chirurgija (t. y., kai operuojama per nedidelius pjūvius pilve naudojant optinę sistemą ir plonus manipulatorius). „Visos sudėtingiausios operacijos buvo tobulinamos laparoskopiskai – chirurgams rezidentams buvo labai geras laikas pradėti mokytis naujų metodų“, – sako Gintaras Antanavičius. Baigęs rezidentūrą 2005 metais ir trumpai padirbėjęs, lietuvis tęsė mokslus. Šįsyk pasirinko dar siauresnę specializaciją – chirurginį nutukimo gydymą (bariatriinę chirurgiją) – University of Minnesota.

Dirbant šioje srityje, su iššūkiais tenka susidurti nuolat, mat chirurginis nutukimo gydymas labai sparčiai vystosi, čia nuolat atrandama naujovių. Štai robotinė chirurgija – naujas laparoskopinės chirurgijos žingsnis. Tačiau svarbiausia – įrodyta, kad gydant nutukimą, sumažėja kitos sveikatos problemos: išnyksta II tipo diabetas, sumažėja cholesterolis, sunormalėja kraujo spaudimas, pagerėja kvėpavimas. „Taigi, – teigia vyras, – svorio mažinimo operacijomis gydomas jau ne vien nutukimas, jos yra būdas išspręsti ir kitas sveikatos problemas.“

Gintaras Antanavičius mano, kad Jungtinės Valstijose viena iš nutukimo priežasčių yra sėslus žmonių gyvenimo būdas, tačiau jis neatmeta ir genetikos įtakos – jam pačiam yra tekę operuoti išti-

sas šeimas. Požiūris į nutukimo gydymo operacijas keičiasi visame pasaulyje. „International Association of Diabetes“ beveik kasmet rengia specialistų konferencijas, kuriose chirurgai, kartu su vidaus ligų gydytojais, bando suderinti savo pastangas, pakeisti, pritaikyti operacijas taip, kad jomis galima būtų geriau išspręsti medicininės problemas.

Kompiuteris – kasdieninis pagalbininkas darbe

Daryti labai specifines operacijas, naudojant robotą, Gintaras Antanavičius išmoko per pusės metų stažuotę University of Minnesota. „Robotinė chirurgija ir visa ta technologinė revoliucija medicinoje dar tik prasideda, – sako daktaras, – o nauji dalykai visada būna kontroversiški. Medicinoje pagrindinis dalykas – norima žinoti, ar tai bus priinama visiems žmonėms“.

Šiuo metu robotai dar labai brangūs, ir ne visos ligoninės, netgi ne visi universitetai gali juos įsigyti. Nors visgi nemažai ligoninių juos turi. „The Institute for Metabolic and Bariatric Surgery“, kur dirba Gintaras Antanavičius, yra viena iš nedaugelio medicinos įstaigų Amerikoje, kurioje su robotu pagalba atliekamos dvylikapirštės apeinamosios operacijos (angl. „biliopancreatic diversion with duodenal switch“).

Ar naudoti robotą operacijai, ar ne, pasak chirurgo, priklauso nuo daugelio dalykų. Pirmiausia, žinoma, reikia pasiruošimo atlikti tokio tipo operacijas. Prieinamumas – kita svarbi sąlyga: jeigu robotas ligoninėje visą laiką užimtas, paprasčiausiai nebus laiko su juo eksperimentuoti. Praktiniais bandymais laboratorijoje prieš tai turi būti patvirtinta, kad iš tikrųjų yra prasmė konkrečią operaciją daryti su robotu. Gintaro Antanavičiaus praktikoje nėra pasitaikę, kad technika – laparoskopinė ar robotinė – pavestų, bet tokie dalykai visada įmanomi. Operacinės aprūpintos atsargine sistema – yra atskiri generatoriai, jeigu dingtų elektra ir pan. Su kompiuterinėmis technologijomis tas pats – mašinos sukurta labai daug saugos mechanizmų. „Jeigu robotas pradėtų daryti ne tą, ką tu nori, kad jis darytų, jeigu kas nors ne taip įvyktų, jis išsijungia, – aiškina specialistas. – Be to, žmogus visada gali robotą pastumti į šalį ir viską padaryti savo rankomis. Rezidentūroje chirurgai ruošiami taip, kad mokėtų viską – nuo pačių paprasčiausių dalykų iki pačių sudėtingiausių. Žingsnis atgal visada įmanomas.“

Veiksmingiausia operacija – vis dar kontroversinė

Institute, kuriame dirba lietuvis, atliekamos keturių rūšių nutukimo gydymo operacijos. Dak-

taro teigimu, chirurginiai gydymo metodai „ilgiau galioja“ nei tokios priemonės, kaip dieta, psichoterapija, fizinis aktyvumas. Deja, tokia realybė – žmonės, „užsidirbę“ didelį viršsvorį, retai susitvarko su juo be gydytojo pagalbos.

Viena populiariausių šiandien atliekamų operacijų – skrandžio apjuosimo operacija (angl. „gastric banding“), kai ant viršutinės skrandžio dalies uždedamas žiedelis, kuris spaudžia skrandį ir neleidžia maistui lengvai bei greitai patekti į didžiąją skrandžio dalį. Ši operacija yra paprasta, palyginus greitai atliekama (užtrunka iki valandos), ir rezultatai neblogi: perpus sumažėja cholesterolio lygis, pagerėja širdies darbas, kvėpavimas, apie 60 proc. atvejų išnyksta II tipo diabetas. Minusai – reikia reguliuoti žiedelius, laikas nuo laiko juos suspausti arba atleisti.

Viena iš naujesnių, pradėta apie 2000 m. – skrandžio dalies pašalinimo operacija (angl. „sleeve gastrectomy“). Pacientas neturi svetimkūnio savo organizme, o svorio numetimo ir sveikatos būklės pagerinimo rezultatai yra dar geresni, nei apjuosus skrandį žiedeliu. Amerikoje šių efektyvių operacijų skaičius labai greitai auga.

Skrandžio apeinamoji operacija (angl. „gastric bypass“), pradėta daryti apie 1970 metus, kai dar nebuvo laparoskopijos, įvykdė revoliuciją nutukimo gydyme. Pasak Gintaro Antanavičiaus, šių operacijų rezultatai palyginus labai geri: išgydoma apie 85 proc. II tipo diabeto atvejų – pacientams nebereikia vaistų, sunormalėja jų cukraus funkcija, nukrenta kraujospūdis, o ir svorio numetama daugiau. Kol kas, tai pati populiariausia operacija Amerikoje.

Ketvirtoji – dvylikapirštės žarnos apeinamoji operacija (angl. „biliopancreatic diversion with duodenal switch“) – yra šiek tiek kontroversinė. Yra manančių, kad ji labai agresyvi ir tinka gal tik ypač nutukusiems. Po šios operacijos II tipo diabetas išnyksta 98 proc. ligonių – tai didžiulis pasiekimas. Daugiau nei 80 proc. pacientų išnyksta ir kiti negalavimai, taip pat žymiai efektyviau išlaikomas numestas svoris. Tačiau po šios operacijos reikia būti nusiteikus visą likusį gyvenimą vietoj buvusių vaistų gerti vitaminus, mineralus ir baltymus, o kad žmonės dažniausiai jaučiasi taip gerai, jog užmiršta savo išpaieigojimą vartoti papildus, ir ilgai organizmui gali pradėti trūkti reikalingų medžiagų.

Brangus gydymas apsimoka

Gintaras Antanavičius per mėnesį atlieka 20–24 dideles operacijas, trečdalis jų – dvylikapirštės žarnos apeinamosios operacijos. Jos ilgos (užtrunka apie 3–4 valandas), labai sudėtingos, dažnai atliekamos naudojant robotinę technologiją. Robotinių operacijų lietuvis per mėnesį padaro 5–6.

Chirurgas pastebi, jog Amerikos ligoninėse po operacijos praleidžiama labai nedaug laiko. Dabar, kai operacijos atliekamos laparoskopiskai, po skrandžio apjuosimo pacientai išleidžiami namo tą pačią dieną, po skrandžio sumažinimo ir skrandžio apeinamosios operacijų ligoninėje praleidžia vieną naktį, o po pačios sudėtingiausios dvylikapirštės apeinamosios operacijos – dvi. Gintaras Antanavičius mano, kad viskas surišta su ekonomika. Bendra tendencija – siekiama kuo mažiau žmogų pjaustyti, kad jam būtų geriau ir jis kuo greičiau pasveiktų, nors chirurgui tai gal ir žymiai sunkesnis darbas. Ir kad kuo mažiau komplikacijų būtų. Robotas ypač sumažina komplikacijų tikimybę, nes darbas būna tikslesnis. „Sakykim, – sako chirurgas, – dariau operaciją laparoskopiskai ir susiuvau nelypatingai tiksliai, nes negalėjau gerai matyti, ar instrumentus valdyti man buvo nepatogu... Tai pasitaiko itin retai, bet, vis tiek tai labai didelis ekonominis nuostolis ir ligoninei, ir ligoniui – jis paskui mėnesiais nuo to gydysis. Šiais laikais komplikacijos pasitaiko labai retai, bet jei aš dar galiu sumažinti jų tikimybę, tarkim, iki vienos iš dviejų šimtų, tai bus didelis pasiekimas. Amerikoje į viską žiūrima per ekonominę prizmę, bet tuo pačiu ekonomika atsimuša į žmogaus gerovę. Buvęs telšiškis ne tik operuoja, bet ir dirba akademinį darbą, dalyvauja tarptautiniuose chirurgų kongresuose, keletą kartų skaitė paskaitas ir Vilniaus universitete. Paklaustas, ar nesiruošia operuoti kitose pasaulio šalyse, ne tik Amerikoje, nusišypso: „Aš dar jaunas, dar daug visko suspėsiu.“

„Ten ne toks gyvenimas...”

DONATAS BANIONIS

3

Donatas Banionis (k.) su vertėju Tarptautiniame kino festivalyje, Čikagoje. 1972 m.

Po poros savaitių tenyškšiai lietuviai susiskambino su tautiečiais San Franciske, ir aš išvykau į tą miestą. Lyginant su Čikaga, San Franciske lietuvių nedaug. Mane „priglaudė” Sidzikauskas (teisnininkas, diplomatas, Vaclovas Sidzikauskas nuo 1951 m. – Lietuvos laisvės komiteto pirm.–Red.), kurio sūnus Juozas ėmėsi mane globoti.

Kaip visur, susitikau su vietos lietuviais. Bekalbant viena moteriškė klausia: „Atleiskit, ponas Banioni, ar Lietuvoje turite televizorius?” Tuo metu turbūt pamaniau, kad ji arba juokauja, arba nori pasityčioti, tai ėmiau ir atsakiau: „Ne, televizorių mes neturim.” Moteriškė tiesiog gyte atgijo: „Matot, Banionis pasakė teisybę! Jie neturi televizorių! O ką jūs veikiate vakarais?” „Vakarais, – atsakiau aš, – mes užsižiebiame žvakę, susėdam aplink stalą ir lošiam kortomis. O paskui žvakę užpučiam ir einam miegoti.”

Susizgribau padaręs klaidą – juk toli gražu ne kiekvienas žmogus turi bent jau krislą humoro. Manau, kad ji patikėjo mano atsakymais ir gal tebetiki, jei savo akimis neįsitikino, kad televizoriai tada buvo ne vien San Franciske. Pridursiu, kad man pasakius, jog taip šnekėdamas tik juokavau, ji,

suvis pralinksmėjusi, tarė: „Va, dabar ponas Banionis jau pradėjo propagandą!”

Bene po šito susitikimo Juozas pasiūlė nuvežti mane į Los Andželą. Man sutikus, jis pasakė, kad ten gyvena aktorė Rūta Kilmonytė-Lee, kuri filmuojasi, vaidina teatre ir televizijoje, ir svarbiausias – mėgsta bendrauti su savo tautiečiais.

Atvažiavus paaiškėjo, kad mano gidas nežino tikslaus aktorės adreso. Paskambino jos agentui – kur tau! – tas ne tik adreso nedavė, bet net kalbėtis su Juozu iškart atsisakė.

Tada Juozui atėjo į galvą tikrai išganinga mintis – nuvažiuoti į bažnyčią. Kas kas, o jau kunigas savo parapijiečių adresus žino ir savo žiniomis krikščioniškai pasidalys. Klebonas iš tikrųjų mums ne tik davė Rūtos adresą, bet ir pats čia pat su ja susiskambino. Rūta atvažiavo ir pasiėmė mane iš bažnyčios. Juozas galėjo ramiai grįžti namo – aš buvau paliktas geros rankose ir kaip tik tame pasaulio taške, kurį man, kaip kino aktoriumi, labai rūpėjo pamatyti – Holivude.

Rūta gyveno rajone, vadinamam Beverly Hills. Tai viena turtingiausių Holivudo žvaigždžių gyvenviečių. Name, kaip esti dažniausiai Amerikoje –

CHIRURGAI

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DANTŲ GYDYTOJAI

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

REAL ESTATE

Perku arba išsinuoju žemę
Lietuvoje, tinkamą ūkininkauti ir
perku mišką. Apmokėjimas per banką.
Sendorį galima atlikti Lietuvoje ir JAV.
Rolandas, tel. +370-616-93194

SKELBIMŲ SKYRIAUS TEL. 773-585-9500

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

viena didžiulė patalpa centre, o aplinkui – apie dešimtį miegamųjų kambarių.

Aplinkui namą – švarutėlė žalutėlė veja. Lygi lygi – žolelės viena į vieną – kaip kareivukai. Ir kažkokia keista – lyg ne per žolę eitum, o per aštriaplaukį kilimą. Pasilenkiau, pažiūrėjau – ogi žolė netikra. Ir išvis ne žolė – sintetika. Net nemalonu pasidarė. Paklausiau šeimininkę, kodėl? – ar tikra žolė Holivude neauga, ar dar kokia man nežinoma priežastis po ta sintetine žaluma slypi? Pasirodo, kad žolė Holivude auga, ir net visai neblogai, bet ji pasirinkusi sintetinę dėl to, kad po ją laksto įžymybių šunys. Na, o šuo, kad ir kokiai garsenybei priklausytų, žiūrėk, ir palieka po savęs krūvelę ar balutę. Sintetinę „žolę” nuplauni, ir vėl švaru.

Ir namas su visa dirbtine veja, pasirodo, visai ne Rūtos, o jos tėvo. Tik užrašytas jos vardas. Taip padaryta todėl, kad pagal aktorius turtingumą sprendžiama apie jo vertę ir net talentą. Jei esi turtingas – gauni milijoninius honorarus, o jei tau moka mi-

lijonus – vadinasi, tu geras aktorius ir tave filmuoti verta.

Tada aš galutinai įsitikinau, kad Hamburgo žurnalistai, parašę apie „mano nuosavą lėktuvą”, kuriuo aš neva atskridęs į „Gojos” premjerą, iš manęs nesijuokė – jie taip manė.

Rytojaus dieną mudu su Rūta nuvažiavom į patį Holivudą „katilą”. Ji filmavosi „Universal” kompanijoje. Jos menedžeris, žinojęs, kad Rūta atsiveš mane, sutiko mus laikydamas Maskvos kino žurnalą „Ekran” su mano nuotrauka ant viršelio.

Pirmiausiai nuėjome į filmavimo aikštelę. Filmavo kažkokią juostą apie kaubojus. Aš pamačiau aktorių Ernestą Borgneiną (Ernest Borgnine). Paskui Rūta mus supažindino. Geriant kavą aš pasakiau, jog negirdėjau jo tariamo teksto. Ir nustebau išgirdęs, kad aparatūra čia tokia jautri, kad nieko, apšvarins, pagarsins ir bus gerai – dėl to niekas nei laiko, nei juostos neiekvos.

Bus daugiau.

Vaizdai iš A. Tarkovsky filmo „Solaris” (1972), kuriame D. Banionis atliko pagrindinį Kris Kelvin vaidmenį.

Širdyje aš jam kalbėjau

Henriko Žemelio 100-mečiui – per asmeninę prizmę

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Kai prieš porą mėnesių savo istorinių datų užrašų knygutėje užtikau prie kovo 26-tosios paženklintą stebuklingą skaičių „šimtas“, supratau – nuo šio jubiliejaus ir asmenybės nepabėgsiu. Ir nenoriu. Koks bebūtų kūrybinis iššūkis, o neparašyti apie žiniasklaidos riterį Henriką Žemelį man būtų tautinis nusikaltimas. Juk netiesiogiai augau jo dvasioje.

...1965-tieji. Tuomet šių eilučių autoriui buvo tik vienuolika. Tačiau kaip vakar prisimenu tradiciją – septintą valandą vakaro mano močiutė įjungdavo WXRT stotį. Pasigirsdavo Emeriko Gailėvičiaus „Prezidento Antano Smetonos“ maršas, o po šaukinio – ramus „Margučio“ radijo laidų vedėjo ir redaktoriaus Henriko Žemelio balsas. Man jau tada atrodė, kad girdžiu neeilinį žmogų, tuo pačiu – labai „minkštą“ ir malonų (apie tokius sakoma „who could never even kill a fly“). Tik gero, kai vėliau sužinojau, kad jis nemažai iškentėjo, buvo gestapo suimtas ir kalintas Salaspilyje, o vėliau Dancige.

Mus siejo trys neakivaizdinės draugystės metai. Henrikas tikrai to Čikagos priemiestyje Melrose Parke augusio paauglio tuomet nepažinojo. Bet drįsčiau tvirtinti, jog būtent Žemelis buvo pirmasis mano, vėliau pasukusio žiniasklaidos link, mokytojas. Ta septinta valanda prie radijo imtuvo Amerikoje gimusiam vaikėzui tapo savotiška religine apeiga, kurios nesinorėjo praleisti, nes kalbėjo patyręs „žurnalizmo vilkas“, mokėjęs išvalgiai vesti pokalbius ir parinkti tik tas žinias, kurios išeiviui buvo būtinos ir įdomios.

Paskui pasirodė „Akiračiai“. Iki tol nieko panašaus išeivijoje nebuvo leidžiama. Itin kontroversinis, dažnai kandus, bet atviras ir tikrai patriotinis dienraštis. Bėgdavau ir aš į Jurgio Janušaičio „Paramos“ maisto parduotuvę (pusiau slapta – tokie buvo laikai) tų „Akiračių“ pirkti. Mėnraštį skaitydavau daugiausia dėl Henriko komentarų.

Likimas lėmė, kad su Henriku man pavyko ir asmeniškai susitikti – Tabor Farm, pas Valdą Adamkų. Nors niekada oficialiai nepriklausiau Santaros – Šviesos sambūriui, į jų suvažiavimus dažnai užklysdavau – iš dalies dėl to, kad išgirsčiau, ką mano pirmasis žiniasklaidos mokytojas Henri-

Henrikas su tėvais Elena ir Jonu Žemeliais 1914 m.

kas Žemelis pasakys.

O kai jo įkvėptas aš išidrašinąu atsisėsti prie radijo mikrofono, nuolat pagalvodavau – kažin, ar Evanstone, o vėliau Fontanoje, Wisconsinine gyvenantis Henrikas girdi mano laidas? Nežinojau. Tačiau širdyje aš ir jam kalbėjau...

Sutinku su Lietuvių išeivijos instituto Kaune darbuotoja kolege Daiva Dapkute, „Draugo“ puslapiuose rašiusia, jog Henrikas visą savo gyvenimą buvo liberalas plačiaja šio žodžio prasme. Jo liberalumas dažniausiai pasireiškė tolerancija kitaip galvojantiems ir kitaip rašantiems. Jis laikėsi aiškos nuostatos – jei kažkas nepatinka, galima parašyti viešai į spaudą, pareikšti tai, kas tave gnaužia. Žemelis, kaip niekas kitas, suprato veiksmą „diskutuoti“. Jis nenuolaidžiavo, nesitaikstė, bet mokėjo mandagiai pasakyti, ką galvoja.

Žemelis daug matė ir išgyveno. Okupaciją. Pogrindį. Nacių konclagerių košmarus. Buvo jis ir „Lietūkio“ garaže, Kaune įvykusių žydų genocido liudininkas. Pokario metais Vokietijoje ėjo „Minties“ redaktoriaus pareigas. 1947 m. išleido savo prisiminimus „Okupantų replėse“. Atvykęs į Ameriką, aktyviai įsijungė į lietuvišką veiklą – ALTą, Lietuvių Bendruomenę, Santarą-Šviesą. Rochesteryje įsteigė lietuvišką radiją. Paskutinis kelionės etapas – Čikaga, Evanstonas, Fontana. „Margutis“ bei „Akiračiai“.

„Margučio“ studijoje su ekonomistu Algirdu Aglinsku.

Asmeninio archyvo nuotr.

Henriko Žemelio šeima – žmona Gertrūda, dukra Benita ir sūnus Martynas su pirmąja žmona

Korp. „Romuva“ korporantai. Henrikas – pirmas iš kairės.

Henrikas iškeliavo Anapilin 2000 m. lapkričio 12 d., tačiau jis tebėra gyvas tų žmonių, kurių gyvenimą jis palietė, širdyse. Esu dėkingas likimui, kad draugystę su juo tęsiu per jo ypatingą žmoną Gertrūdą. Su ja susipažinome atsitiktinai prieš daugelį vasarų Ravinia muzikos festivalyje. Pasirodo, nepažinoję vieni kitų, piknikaudavome pievelėje to paties medžio pavėsyje. Syki pamišome kamščiataurkį. Mandagi, besišypsanti moteris jį paskolino. Išgirdęs, kad su drauge ji bendrauja vokiškai, užkalbinau. Pasirodo, tai buvo „Frau Žemelis“!

Dabar Gertrūda retai pasirodo Ravinia pievelėje Highland Parke. Tačiau kelias pas „Frau Žemelis“ į Wisconsiną nėra toks tolimas. O ir ji kartais užklysta į Čikagą aplankyti savo mielų bičiulių, ypač Tėviškės parapijoje Western Springs. Dažnai pabendraujame telefonu.

Taigi, dialogas su Henriku – per žmoną, mintis, raštus ir prisiminimus – tebėra gyvas.

Visiems ir visada verta labiau vienas kito išklausyti – taip darydavo Henrikas Žemelis, taip daryti jis skatino kitus. Išgilinkime į jo kadaise paskelbtas mintis „Kodėl mes nesusikalbame“ („Laiškai lietuviams“, 1970 m. rugsėjo mėn. numeris). Šis straipsnis išlaikė laiko egzaminą – šiandien akivaizdu, kad Henrikas mąstė teisinga kryptimi.

Kodėl mes nesusikalbame?

HENRIKAS ŽEMELIS

Jau kelinti metai lietuvių visuomenėje vyksta gyvos diskusijos ir ginčai dėl ryšių su Lietuva palaikymo reikalingumo. Šiuo klausimu nuomonės žymiai skiriasi ir ginčai kartais pasiekia labai aštrų pobūdį, pavirsdami eiline demagogija ar patriotizmo matavimu, nes ginčijamės ne dėl klausimo esmės, bet dėl klaidingų ar nesusuprastų tvirtinimų bei išvadų. (...)

Pagrindinės priežastys

Tų ginčų įtampai didėjant ir visokiems kraštutinumams imant viršų prieš sveiką protą ir logiką, verta bent trumpai pažvelgti į mūsų tarpusavio santykių ir galvojimo evoliucinį procesą, kuris, palikus gimtąjį kraštą, palaipsniui tolo nuo realybės ir visą mūsų visuomeninę bei politinę veiklą paženklino energijos ir lėšų eikvojimu nerealiems planams ir veiksams vykdyti. Mes palaipsniui pradėjome maišyti sąvokas, nesusikalbėti pagrindiniais klausimais, sirgti priešų apsupimo liga iki tokio laipsnio, kad pasidarė visiškai neįmanoma vesti protingą ir faktais pagrįstą dialogą.

Priežasčių buvo daug ir jos prasiėjo nuo tos dienos, kai mes buvome priversti palikti Lietuvą ir prieš savo norą pasirinkti migrantų gyvenimą, kurio visiškai nepažinome ir nenumatėme, kokie sunkumai mūsų laukia ateityje. (...)

Mūsų politiniai veiksniai tą padėti dar pablogino, nes jie nuo pirmųjų emigracijos dienų pasidarė didžiausiu ginčų objektu. Užuoť vadovavę pasimetusiai visuomenei ir nurodę naujus uždavinius, jie pradėjo visą savo veiklą grįsti partiniais ginčiais, atstovavimais, tęstinumais, kompetencijų pasisavinimais ir kitomis ambicingomis užmačiomis, nieko bendra neturinčiomis su pagrindiniais laisvėje gyvenančių lietuvių siekimais. (...)

Taip pat pasaulio politinė padėtis ir II pasaulinio karo pabaiga su savo politinėmis ir teritorinėmis pasekmėmis turėjo įtakos mūsų galvosenai ir laikysenai, nes mes neturėjome nė mažiausio supratimo, kokia linkme vystysis pokarinė politika, priešingai – tikėjome stebuklui, kad kažkas pasuks istorijos ratą atgal mums pageidaujama linkme.

Tuo pačiu metu į visokias veiklos viršūnes iškilo asmenys, kuriems nekompetentingumo žodis būtų per švelnus. Visokie buvę raštininkėliai, paštininkai, viršaičiai ar vargonininkai pradėjo duoti toną mūsų visuomeniniam ir kultūriniam gyvenimui. Su jais ne tik susikalbėti buvo neįmanoma, bet pradėjo trūkti paprastos minties komunikacijos – vieni nesuprato, ką kiti įrodinėja, tvirtina ar neigia, pvz., kad ir ryšių su Lietuva klausimu. (...)

Tokiose aplinkybėse iškilo mūsų minėtos ryšių su Lietuva klausimas, kuris kai kurių veikėjų buvo bandomas perstatyti, kaip likiminis lietuviškosios emigracijos apsisprendimas: ar už laisvės kovą, ar už tautos prievartos pripažinimą ir įteisinimą. (...)

Ne bendradarbiavimas, o ryšiai

Pradžioje norėtusi pasisakyti dėl šio klausimo terminologijos. Visi tie, kurie yra priešingi bet kokiems ryšiams su Lietuva, primeta savo oponentams „bendradarbiavimo“ terminą. Iš tikrųjų, niekas to žodžio ne-

vartoja ir niekas to bendradarbiavimo nesiekia. Čia tik eina kalba apie ryšius, apie santykius įvairiomis formomis ir, jei galima, apie tų santykių plėtimą su Lietuvoje gyvenančiais žmonėmis (...)

Mes, gyvendami laisvojo pasaulio pusėje, turime daug pirmenybių, didesnę judėjimo laisvę ir įvairių priemonių savo tikslams siekti. Tad šiuo klausimu mes turime rodyti iniciatyvą, turime būti ofenzyvoje, o ne priešingai – bėgti nuo brolio, nuo progų susitikti arba kažko bijoti, lyg mus, laisvus žmones, sutikęs koks nors iš anapus atkeliavęs pilietis, tegu ir komunistas, tuoj nuginkluotų, o mes, pakėlę rankas, pripažintume jam visas teises į mūsų gimtąjį kraštą. (...)

Skirtumai ir riboti pasikeitimai

Jokia valstybė negali uždaryti visų langų – atsiranda plyšiai, ir šviesa ateina. Lygiai ir Sovietų Rusija negalės nuo tų išorės įtakų apsisaugoti. O viena iš tų priemonių laisvės idėjų sklidimui ir yra ryšių palaikymas bei plėtimas, o ne izoliacija ir įvairių barikadų statymas.

Į tą ryšių palaikymo kompleksą turime žiūrėti realiai ir be jokių sentimentų, nes priešingoji pusė, be abejo, tą ryšių palaikymą nori išnaudoti savo tikslams. Tai labai aišku iš oficialios jų propagandos, pasikalbėjimų ir kitokios siunčiamos medžiagos. Jie nemėgsta skirti lietuvių tautos interesų nuo rusų, o mes tuos dalykus mokame labai gerai skirti. Mes gerai žinome, kad tie visi ryšiai dar yra vienušiški, kaip amerikiečiai pasakytų „One Way Street“. Mes gauname viską: knygą, laikraštį, plokštelę ir kitokią medą iš metų besikartojančią propagandą, o pasiųsti į Lietuvą nieko negalime. Jie vis dar bijo ir mūsų, ir Maskvos. Yra ir kitokių varžymų, pvz., nuvažiavus į Lietuvą, negalima aplankyti savo gimtosios vietovės, mat, kaip aiškina oficialūs asmenys, pasitaiko daug šnipų, lyg kiekvienas Lietuvos kaimas būtų apstatytas raketomis... (...)

Ryšiai ir lietuvių emigracijos misija

Reikia neužmiršti, kad Lietuva yra ne čia, emigracijoje, bet ten, ir Lietuvos likimas bus sprendžiamas taip pat ten tų pačių lietuvių, kurie sugebės išlaikyti tautinę sąmonę ir laisvės troškimą, kurio nei metai, nei priepauda, nei persekiojimai negali užslopinti. Mes Lietuvai nereikalingi, bet Lietuva mums reikalinga, jei norime išlaikyti lietuvybę emigracijoje. Čia, kaip sunkiai sergančiam ligoniui, yra reikalinga nuolatinė kraujo transfuzija ir ją gali suteikti ne tušti žodžiai, bet gyva tautos dvasia, jos kūrybinė galia ir gimtojo krašto žemė. (...)

Siekiant tų ryšių, neišvengiamai reikia turėti reikalų su tais tarpininkais, Maskvos patikėtiniais, kurie, kaip krautuvės svarstyklės, sveria, kiek vieniems ir kitiems galima duoti... duonos ir žaislų. Bet tie tarpininkai yra lietuvių tautos mažuma, o mūsų tikslas yra ne jie, o toji tautos dauguma, kuri po ilgų priepaudos ir izoliacijos metų rodo gyvastingumą, meilę ir tikėjimą ateitimi. Todėl, man atrodo, jau yra praėjęs laikas kalbėti apie ryšių palaikymo reikalingumą, bet reikia galvoti ir svarstyti, kaip juos plėsti, kad kuo didesnės abipusės naudos susilauktų lietuviai Lietuvoje ir išeivijoje.

Sutrupinta

A † A FRANCESCA PRANĖ KUNGYTĖ ŽYMANTIENĖ

Mirė 2013 m. balandžio 5 d., sulaukusi 93 metų.
Gimė Reistų kaime, pajūrio Žemaitijoje.
Liūdesyje liko: vaikai Sigutė Rastonienė, Jūratė Žymantaitė, dr. Kastytis Žymantas, dr. Živilė Chirban Stukas, Gabija Žymantaitė, Sabina Žymantaitė, Jonas Žymantas, Daiva Kisielienė ir jų šeimos; a. a. brolio dr. Zigmo Kungio žmona Regina Kungienė, vaikai Zigmas, Vaidila, Jonas ir jų šeimos; brolis Stasys Kungys su žmona Evangelina, vaikai Galinda Porter, dr. Arnoldas, Renata Prongos ir jų šeimos. Taip pat liūdi giminės, artimieji, draugai Lietuvoje ir Amerikoje.

Atsisveikinimas įvyks penktadienį, balandžio 12 d. 9 val. ryto Pal. Jurgio Matulaičio misijoje, Lemont, IL. Šv. Mišios bus aukojamos 10 val. ryto. Po šv. Mišių a. a. Pranė bus palydėta į Lietuvių Tautines kapines amžinam poilsiui šalia vyro a. a. Stasio Žymanto.

Vietoj gėlių, prašome aukoti The Sisters of the Immaculate Conception.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Liūdinti šeima

*Tu išėjai sudie nepasakęs ir jau negrįši čia jau niekada.
Lai miško ošimas ir paukščių daina teskamba Tau amžinybės dausose.*

A † A RIMANTAS ORLAUSKAS

Mirė savo namuose 2013 m. kovo 25 d. ištiktas širdies smūgio.
Gimė 1942 m. Lietuvoje, Šeduvos valsčiuje, Radvilonių girininkijoje. Buvo sūnus Genovaitės ir Vlado Orlauskų.

1944 m. paliko gimtinę ir išvyko tremties keliu į nežinią. 1948 m. pavasarį pasiekė Amerikos krantus, apsigyveno Čikagoje, kur ir praleido savo vaikystės dienas. Buvo aktyvus Jūrų skautas. Vėliau nutarė savanoriškai atlikti kariuomenės paskirtį. Po 2 metų užbaigus savo išipareigojimus, grįžo į namus ir pradėjo studijuoti universitete. Pasirinko miškininkystės žinybos sritį.

Po kelerių metų įtempto darbo, gavęs diplomą, buvo paskirtas darbuotis Colorado valstijoje. Prabėgus keleriems metams gavo tarnybinių darbo paaukštinimą ir buvo perkeltas į Kalifornijos valstiją, kur ir sulaukė pensijinio amžiaus. Turėdamas didelį prisirišimą prie gamtos ir jos grožio, vėl grįžo į Colorado ir planavo laimingai praleisti savo poilsio dienas. Tačiau neilgai teko džiaugtis laime, nes likimo paskirtis buvo kita.

Giliame liūdesyje liko: žmona Jinny, sūnus Kristupas, duktė Julie ir vyras Michael, teta Aldona Eidukonienė, pusbrolis Kęstutis Eidukonis su šeima, daug pusbrolių ir pusseserių Lietuvoje.

Laidotuvės privačios.

Liūdinti šeima

Juzė Norvila, gyvenanti **Brooklyn, NY**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Labai ačiū už paramą.

Alfonsas Alkas, gyvenantis **Tampa, FL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Irena M. Kirkus, gyvenanti **Lemont, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdi padėka už paramą.

Alicia M. Solys, gyvenanti **Juno Beach, FL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Esame Jums labai dėkingi už paramą.

S. P. Tauras, gyvenantis **Ave Maria, FL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Tariame nuoširdų ačiū už paramą.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Balandžio 14 d. 9 val. r. Palaimintojo** Jurgio Matulaičio misijoje bus aukojamos šv. Mišios už Anapilin iškeliavusius Lietuvių Operos solistus ir choristus.

■ **Lietuvių dailės muziejus Pasaulio** lietuvių centre (Lemont) balandžio 13 d., šeštadienį, 6 val. v. maloniai kviečia į Rimo Čiurlionio parodos atidarymą. Paroda tęsis iki balandžio 30 d.

■ **Pasaulio lietuvių centro metinis-atas-**kaitinis susirinkimas vyks balandžio 14 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. PLC didžiojoje salėje. Registracija nuo 11 val. r.

■ **Balandžio 13 d., šeštadienį, 7 val. v.** „Bunkeryje“ (8900 S. Archer Ave., Willow Springs, IL) kapelos „Sodžius“ „Cepelinpolké“. Įėjimas – 20 dol. Bilietus galite įsigyti „Lithuanian Plaza“ (9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465) bei parduotuvėje „Old Vilnius“ (2601 75th St., Darien, IL 60561). Tel. 312-479-8648.

■ **Čikagos Lietuvių tautodailės institu-**tas balandžio 14 d., sekmadienį, nuo 11 val. r. iki 3 val. p. p. kviečia visuomenę į galerijos „Atvirų durų“ (Open House) renginį Lietuvių dailės muziejuje, PLC. Galėsite pažiūrėti naujus institutui dovanotus rodimus.

■ **Brighton Park Švč. Mergelės Marijos** Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) Atvelykio sekmadienį, balandžio 14 d., 10 val. r. šv. Mišias atnašaus kun. Gediminas Keršys. Po pamaldų parapijos Mozerio salėje vyks Lietuvių Romos katalikių moterų 20-os kuopos susirinkimas. Visi maloniai kviečiami. Primename, kad ketvirtadieniais 8 val. r. kun. Gediminas Keršys atnašauja šv. Mišias lietuvių kalba. Po šv. Mišių klausomos išpažintys.

■ **ALRK Moterų sąjungos 3-os kuopos** pirmasis šių metų susirinkimas įvyks balandžio 20 d., šeštadienį, 2:30 val. p. p. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje. Kviečiame visas nares dalyvauti.

■ **„Misija Sibiras’12“** dalyvė Eglė Česnakavičiūtė balandžio 21 d. pasidalins įspūdžiais iš kelionės po Sibirą tuoj po JAV LB Lemont apylinkės narių susirinkimo, kuris vyks nuo 12:30 val. p. p. Lietuvių Fondo salėje.

■ **Maloniai kviečiame į Lietuvių Fondo** metinį 50-ąjį narių suvažiavimą, kuris įvyks balandžio 28 d., sekmadienį, PLC (14911 127th St., Lemont, IL 60439). Registracija – 10 val. r., suvažiavimo pradžia – 12:30 val. p. p.

■ **Gegužės 5 d., sekmadienį, Jaunimo** centro Moterų klubas po 10:30 val. r. šv. Mišių Tėvų jėzuitų koplyčioje maloniai kviečia užsukti į JC kavinę paskanauti mielinį blyną. Gautas pelnas bus skirtas JC paremti.

■ **Lietuvių tautinių šokių ansamblis** „Grandis“ gegužės 11 d., šeštadienį, 5:30 val. p. p. kviečia į metinį koncertą, „Gyvenimo tėkmė – nuo lopšio iki sutuoktinių“, kuris vyks Ritos Riškienės salėje, Pasaulio lietuvių centre (Lemont). Koncerte dalyvaus visi ansamblio šokėjai. Bus švenčiamas vaikų ratelio 20-asis jubiliejus. Po koncerto – vaišės. Daugiau informacijos galite gauti tel. 630-257-0153 (Žibutė Pranckevičienė) arba tel. 630-243-6313 (Beatričė Čepelienė).

IS ARTI IR TOLI...

■ **Balandžio 14 d. 2 val. p. p. kviečiame** į Vytauto V. Landsbergio ir Levos Narkutės koncertą, skirtą Neringos stovyklai paremti. Koncertas vyks Fontbonne Academy (930 Brook Rd., Milton, MA). Norinčius paremti stovyklą, auką prašoma siųsti adresu: Neringa, 600 Liberty Hwy, Putnam, CT 06260.

■ **„Fraternal Order of Eagles“ (1151 S.** Galena St., Aurora, CO 80247) balandžio 28 d., sekmadienį, 3 val. p. p. vyks Motinos dienos popietė. Vaikučiai pasveikins mamutes, bus vaišės. Kviečiame dalyvauti. Daugiau informacijos suteiks Narimantas Gruzdis el. paštu: naras2@comcast.net

■ **Apreiškimo parapijos salėje (259 N.** 5th St., Williamsburg, Brooklyn, NY) šeštadienį, gegužės 4 d., 10:15 val. r. vyks vyresniųjų skaučių draugovės „Vilija“ suėiga. Kviečiame skautes ir tas, kurios nori įsijungti į mūsų veiklą. Apie dalyvavimą prašoma pranešti el. paštu: djmattis@gmail.com (Daina Mattytė). Norinčius daugiau sužinoti apie New York lietuvių skautų sąjungos veiklą, prašoma kreiptis el. paštu: aldate.belzer@gmail.com

Tradicinių Atvelykio vaišių, kurias Pasaulio lietuvių centre balandžio 7 d. suruošė Moterų renginių komitetas, svečius maloniai pasitiko Irma Deveikienė (kairėje) ir Alė Karalienė.

www.draugofondas.org

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins laikraščio gyvavimą daugeliui metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

IV JAV lietuvių katalikų sielovados konferencija „Jėzaus Kristaus pašaukti (Rom 1:6); Pasauliečių vaidmuo Bažnyčios pastoracijoje“ balandžio 12–13 dienomis

Balandžio 12 d. 7 val. v. – Taize (maldos, giesmės, meditacija) ir Agape Pal. Jurgio Matulaičio misijoje (14911 W. 127th St., Lemont, IL). Dalyvauja „Exultate“ vadovė Rita Čyvaitė-Kliorienė, instrumentalistai, kantorai.

Balandžio 13 d. Ateitininkų namuose (1380 Castlewood Dr., Lemont, IL) nuo 9 val. r. iki 4:30 val. p. p. – konferencija. Paskaitos: dr. Aldona Lingertaitienė – „Pasauliečių vaidmuo Bažnyčioje: pašaukimas į šventumą“ ir „Evangelizacija: lengva ar sunku?“. Rita Čyvaitė-Kliorienė – „Kas gieda giesmes – tas dvigubai meldžiasi“ ir „Mūsų ateitis“.

5 val. p. p. šv. Mišios Palaimintojo J. Matulaičio misijoje.

7 val. v. PLC didžiojoje salėje tautinių šokių grupės „Spindulys“ Kocertas, po jo – vakarienė. Apie dalyvavimą koncerte ir vakarienėje pranešti el. paštu: matulaitismission@sbcglobal.net

Konferencijoje dalyvauja: URM Užsienio lietuvių departamento ambasadorė ypatingiems pavedimams Gintė Damušytė, Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, Čikagos arkivyskupijos augziliaras vysk. Andrew P. Wypych, prelatas Edmundas Putrimas, Antanas Saulaitis, SJ ir kt.

Daugiau informacijos: tel. 630-257-5613 arba el. paštu: matulaitismission@sbcglobal.net.

Antradienį, balandžio 9 d., United Center susitikimas tarp Toronto „Raptors“ ir „Chicago Bulls“ baigėsi sėkmingai 101:98. Didžiulėje sporto salėje tarp žiūrovų buvo daug lietuvių, atėjusių palaikyti „Raptors“ komandoje žaidžiantį Joną Valančiūną. (Nr. 17). Buvo ne tik įdomu žiūrėti varžybas, bet ir malonu girdėti, kaip vedantieji taisyklingai taria nelengvai ištariamą šio krepšinininko pavardę. **L. Apanavičienės nuotr.**

Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapija (Marquett Park) organizuoja autobusą važiavimui į Lietuvių Operos premjerą, G. Donizetti operą „Meilės eliksyras“, kuri balandžio 28 d., sekmadienį, vyks J. Sterling Morton High School auditorijoje (2423 S. Austin Blvd., Cicero, IL 60804). Autobusas išvyks 2 val. p. p. nuo Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios. Pakeliui sustos prie Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčios (2745 W. 44th St., Chicago, IL) Brighton Park.

Vietų skaičius ribotas. **Norinčius į LO premjerą vykti autobusu, prašoma skambinti tel. 773-776-4600 (Audra).** Užsisakyti vietas ir susimokėti iki balandžio 17 d.

Bilietai į Lietuvių Operos premjerą pardavinėjami „Atlantic Express“ (2719 W. 71st St., Chicago, IL netoli „Seklyčios“); tel. 773-434-7919, „Old Vilnius Café“ (2601 75th St., Darien, IL), „Lithuanian Plaza Bakery & Deli“ (9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL).

SKELBIMAI

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Bank,** 2212 West Cermak Road. **Tel. (773) 847-7747**

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100